

VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXV M., 22 N. BROOKLYN, N. Y. PENKTADIENIS, 1950 M. BIRŽELIO (JUNE) 2 D. KAINA 10 C.

Dabar

Naujas žurnalas
Naciai vėl eina
Tai "demokratija"
Tai bent dovana
JUOZAS TYSLIAVA
Siomis dienomis pasirodęs rašytojo L. Dovydeno redaguojamas mėnesinis kultūros žurnalas Nemunas daro gerą įspūdį.
Jo redakcija ir leidėjai pirmame numeryje, tarp kita ko, byloja:
"Nemunas nori būti paprastas, aktualus ir suprantamas kiekvienam lietuviui, kurio širdyje ir mintyse neužgeso melė ir gera valia Nemuno šaliai — Lietuvai."
Nemunas spausdinamas ir leidžiamas Chicagoje, nors jo vyriausias redaktorius gyvena Scrantone.
Sekmės naujam žurnalui.

O, jeigu dr. Goebels dabar būtų gyvas!

Jam turėtų patikti tai, kas dabar daroma bolševikų valdomoje rytų Vokietijoje.

Nei Fridrikas Didysis, nei "geležinis kancleris" Bismarkas su Adolfu Hitleriu nemokėjo geriau žaisti su uniformomis ir paradus mėgiantiais vokiečiais, kaip dabar kad ten daro bolševikai.

Žodžiui, naciai vėl maršuoja. Raudonas ir rudasis fašizmas dar kartą mėginamas, anot Molotovo, "sucementuoti kraują".

Mokėdami federalinius, valstybinius ir municipalinius mokesčius, jūs, netiesioginiai, esate valdžios tarnyboje.

Bet, ar visiems mokesčių mokėtojams žinoma, kad kas kiekvienas aštuntas asmuo dabar yra tiesioginėje valdžios tarnyboje?

1900 metais tik truputį daugiau, kaip milijonas piliečių buvo federalinėje, valstybinėje ir miesto valdžios tarnyboje.

Na, o dabar?
Net septyni milijonai žmonių — tose tarnybose.

Gana didelė "pažanga" padaryta per tą 50 metų, — ar ne?

Komunistų jaunimo sąskrydis Berlyne — dar vienas didelis debesis be lėtais.

Kas kita, žinoma, būtų buvę, jeigu to bolševikų organizuoto sąskrydžio dalyviai būtų mėginę veržtis į amerikiečių, britų ir prancūzų valdomas miesto stritis.

Bet tai neįvyko ir, kaip vėliau paaiškėjo, negalėjo įvykti.

Vakarų sąjungininkai Berlyne buvo pasirodę tokia invazija pasitikti ne su tušiomis rankomis.

Kaip ten bebūtų, bet vakarų sąjungininkai, nepasilikę koridoriams ir Berlyne, dabar jaučiasi, kaip užristame maiše.

Nikaragua, ta nedidelė Centrinės Amerikos respublika, dešimt metų valdė gen. Samoza, prezidentas, diktatorius ir liberalų partijos vadas.

Tik 1947 metais Samoza pasiskelbė rinkimus, kuriuose buvo išrinktas jo paties pastatytas dr. Arguello.

Bet... vos tik Arguello buvo išrinktas, jis atsisakė klausyti gen. Samozos.

Tada gen. Samoza pasiskelbė "laikiniu prezidentu", o praėjus sėkmingai įvykusių rinkimuose vėl buvo išrinktas...

Mat, ir Biblijoje sakoma: "Laimingi — kurie valdo..."

Dar viena lietuvių pateko į didžiosios Amerikos spaudos šiltnamį.

TRYGVE LIE SIŪLO 20 METŲ TAIKOS PLANĄ

JIS JAUČIASI PATENKINTAS SAVO MISIJA

Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Trygve Lie, sugrįžęs iš savo kelionių iš Maskvos, Paryžiaus ir Londono, Washingtono Baltuosiuose Rūmuose ir valstybės departamente buvo priimtas ir kalbėjosi su Prezidentu Trumanu ir Dean Achesonu.

Spauda apie jį pasikalbėjimus nieko oficialaus nepranešė, o valstybės sekretorius D. Acheson spaudos atstovams Baltuosiuose Rūmuose juos pavadino "diskrečiais pasikalbėjimais." Taip pat ir Trygve Lie buvo santūrus ir net neatsakė reporteriams į klausimą, ar jis gavęs savo misijai paskatinimo. Jis tik nurodė, dar sykį pakartodamas, jau perėjus penktadienį pareiktą nuomonę, jog jam atrodo, kad sovietiniai vadai dar vis nepradėję pastikėjimo Jungtinių Tautomis.

Trygve Lie taip pat patvirtino, kad jis iš Stalino neparvežęs Trumanui jokių žinių, kaip ir iš Trumano jokių negavęs Stalinui nuvežti.

Per pasitarimus su Trumanu ir Achesonu Trygve Lie įteikė dešimties punktų memorandumą, kuriame išdėstytas taikos planas ateinantiems dvidešimt metų. Manoma, kad panašius memorandumus jis yra įteikęs ir Prancūzijos bei D. Britanijos užsienių reikalų ministrams.

Pačiu svarbiausiu šio plano punktu esąs pasiūlymas sušaukti pusės metų Saugumo Tarybos neparastą sesiją, kurioje asmeniškai dalyvautų patys didžiųjų valstybių užsienių reikalų ministrai. Trygve Lie prisipyręs reikalauja, kad pirmasis šios sesijos posėdis

įvyktų dar šią vasarą, taigi būtinai prieš Jungtinių Tautų pilnates rudens sesiją.

Tolimesni Trygve Lie taikos plano punktai kalba apie atnaujintinus atominės energijos ir kitų ginklų kontrolės įvedimo pasitarimus ir apie sudarymą tarptautinės policinės jėgos, kuri prižiūrėtų Jungtinių Tautų nutarimų vykdymą.

Kaip iš Lake Success pranešama, Trygve Lie savo vizitais Washingtono esąs patenkintas. Esą, jis manęs, kad yra galimybių atnaujinti pasitarimus tarp Rytų ir Vakarų.

Nežiūrint to, valstybės departamente esama skeptiškų nuomonių dėl sovietų pasirengimo tartis šaltojo karo užbaigimo reikalais.

IRO DIREKTORIUS ATVYKO Į JAV

IRO žiniomis iš Zenevos, per paskutiniuosius 7 mėnesius iš komunistų užimtų Europos kraštų į Vak. Europą yra pabėgę per 10,000 žmonių.

Šitie pabėgėliai teoretiskai turėtų gauti IRO globos teise, bet praktiškai jie jos negali gauti dėl dar perėjus vasarą IRO padarytų nutarimų. Kaip žinia, generalinė taryba tada buvo nutarusi, kad tie pabėgėliai, kurie ligi 1949 m. spalio 15 d. bus atvykę į Vokietiją, Austriją ar Italiją, gaus tik teisinę IRO globą. Bet jie negali būti priimami į DP stovyklas bei naudotis IRO apmokama kelione emigracijos atveju.

Šitie IRO nutarimai buvo padaryti, daugiausia atsižvelgiant į tai, jog ji perėmė rūpinimąsi tik tuojau po karo atsiradusių DP likimu, o taip

pat dar ir dėl to, kad ligi 1950 metų vasaros galėtų pagaliau savo darbą užbaigti ir likviduoti.

Kaip IRO pareigūnai Zenevoje tvirtina, dabar laukiama, kad IRO pasišlysi šią organizaciją sudariusioms valstybėms, kurių skaičius neįėjna jokia komunistinė Rytų Europos valstybė, panaikinti tą "naujus DP priimti" draudžiantį įstatymą. Tuo atveju dauguma jų turėtų teise įvažiuoti į JAV, jei bus patvirtintas prapleštas DP įstatymas.

IRO mano, kad dabar turėtų būti nustatytas galutinis IRO globos terminas, kada ji galutinai bus likviduota. Generalinis IRO direktorius Donald Kingsey šiomis dienomis "America" laivu atvyko į JAV tais klausimais pasitarinti su JAV vyriausybės žmonėmis.

Ramios Sekminės

Praejus Sekminėms, atslūgo Berlyne ištempta nuotaika, kuri viešpatavo abiejose pusėse.

Vak. Berlyno gyventojai džiaugėsi, kad sovietai nebandė jėga atplėsti Vak. Berlyną. Gi komunistai tvirtina, kad "jų jaunimas pavėgė visų berlyniečių širdis". Rytų Respublikos prezidentas O. Grotewohl komjūntams sako, kad ateinančio jų sąskrydžio vieta busianti Bonnoje.

Nors komjūntai jų vadų buvo griežtai įsakytą nuosaaliai laikytis nuo vakarinųjų sekminių, tai vis dėlto, daugelis jaunųjų vakariečių ištaigose suprastė globos, atsisakydami sugrįžti į namus.

Aprašė Lietuvos partizanų kovas

Antibolševikinis Tautų Blokas (ABN), į kurį įeina ir Lietuvos atstovai, stipresnei kovai prieš bolševizmą leidžia antibolševikinis leidinys vokiečių ir anglų kalba. Viename šiu leidinių yra aprašyta ir Lietuvos partizaninė kova už Lietuvos nepriklausomybę.

Latvių kalba išeinantiame rotatoriniame leidinyje, pavadintame "ABN informacija", pateikiama ABN atsiradimo istorija ir plačiai rašoma apie rezistenciją Latvijoje ir bendrai visame Baltijos regione.

Yukio Ozaki, 91 metų amžiaus Japonijos valstybininkas, kuris, būdamas Tokio mēru, 1905 metais Washingtonui padovanojo 3,000 japoniškų vėsnų, šio metu lankosi Amerikoje. Kadangi Ozaki yra kurčias, tai jam amerikiečiai padovanojo modernų mikrofoną.

Anglijos karalienė Mary savo 83 m. amž. sukakties proga aplankė prie Londono esančią gėlių parodą. Palydovų padedama, žengia per upelį.

AMERIKOS GINKLŲ KROVINIAI PLAUKIA Į DANIJĄ

Danų laikraščio "Social-Demokraten" pranešimu, Daniją pasiekė pirmieji Amerikos laivai su ginklais pagal Atlanto pakto susitarimą. Sovietų vadovaujamas Kominternas buvo davęs įsakymą ir danų komunistams sutrukdyti arba bent kiludyti ginklų iškrovimą, kaip tai jau įvyko Prancūzijoje, Italijoje ir Belgijoje.

Komunistų akcija čia nepasisekė. Darbininkai paklausė savo valdžios galvos Hedtoft, kuris, grįžęs iš Londono

pasitarimų, kreipėsi į dokų darbininkus maždaug šiais žodžiais: "Aš žinau, kad mūsų komunistai, kaip ir kituose kraštuose, mėgins kelti neramumus, bet aš tikiu, kad danų darbininkas yra pakankamai išmintingas, kad nesi-duotų provokuojamas komunistų šūkių. Aš niekadęs netikėjau, kad komunistų varoma melo agitacija padarytų įspū-dį savarankiškai galvojančiam darbininkui. Tą patį galima pasakyti ir apie komu-

nistų reikiama taikos ofensyvą. Ar ne fantastiška, kad žmonės kurie atstovauja stipriausią Europos militarinį bloką, nori turėti taikos pententą. Ginklai, kurie dabar plaukia į mūsų šalį, gabenami pagal paktą, kurio pagrindinis tikslas yra įlaisvinti taikos išsaugojimas."

Komunistų dienraščio Land og Folk žiniomis, Aarhus uoste būvė areštuota 13 žmonių, protestavusių prieš ginklų iškrovimą.

BELGAI RINKS PARLAMENTĄ

Belgiją į dvi dalis suskaldęs karaliaus grįžimo klausimas ir privedęs prie vyriausybės krizės birželio 4 d. galutinai paaiškės per naujus, jau iš eilės po II pas. karą ketvirtuosius, rinkimus. Žinoma, patys tie rinkimai sosto klausimo dar neįspręs, nes tik patį parlamentas turės pasisakyti dėl karaliaus sugrįžimo.

Rinkimėse kampanija krašte jau prasidėjo balandžio 30 d., kada princas regentas paleido buvusįjį parlamentą ir nu-statė naujųjų rinkimų datą. Bet dabar politiniai stebėtojai sako, kad ta kampanija jau pasibaigusi be jokio iš-smaginimo.

Atrodo, šiuo metu užsienis

Gen. K. Derevenko išvyko iš Japonijos

Iš Tokio pranešta, kad gegužės 28 d. iš Japonijos išvyko buv. sovietų karinės misijos viršininkas gen. Kuzma Derevenko su savo šeima ir su 50 savo įstaigos personalo narių. Savo vietoje gen. K. Derevenko palkės nežinoma karininkų pulk. Polyšenko, kuris čia pasilikęs dar su 100 asmenų.

Gen. Kuzma Derevenko, būdamas sovietų karinės misijos viršininkas ir kartu sovietų atstovas keturių sąjungininkų kontrolėje Japonijoje, laikomas rimtu Japonijos reikalų žinovu. Todėl politiniuose sluoksnuose šis jo išvykimas gana įvairiai aiškinamas. Iš dalies prileidžiama, kad gal šis nenugalimas McArthuro priešininkas jam pavestų pareigų čia neatlikęs ir esąs at-saugtas, arba Maskva esanti reikalinga jo patarimų, kad atiteityje galėtų organizuoti Japonijoje neramumus.

Kai kurie amerikiečiai dar mano, jog sovietai išvykę tik dėl artėjančių karščių. Jie gen. K. Derevenko apibūdina kaip gana simpatišką vyrą.

Laukiama tolimesnių atomo šnipų suėmimų

JAV saugumo agentams Philadelphiaje pavyko suimti chemiką Harry Gold, ištaria-mą ir prisipažinusi dalyvavus atominės energijos špiūnaze sovietų naudai. Dr. Fuchs, kuris dabar sėdi Londono kalėjime ir atlieka savo 14 metų bausmę, saugumo organams atpažinęs Harry Gold ir visą eilę kitų, kartu dalyvavusių įvairių tautų mokslininkų. Dr. Fuchs be pertraukos

saugumo policijos apklausi-nėjamas, rodant jam visą eilę filmų ir nuotraukų. Jis pats manęs, kad už šiuos patarnavimus jam mažiausia septyneriais metais busianti suma-zinta jo 14 metų bausmė.

Kai kurie Londono laikraščiai rašo, jog netrukus tenka laukti naujų masinių suėmimų, kurie išryškins tarptautinę mokslininkų, sovietų naudai šnipinėjančių, aferą.

AMERIKOS IR PASAULIO ĮVYKIAI

Atstovų Rūmų karo reikalų komitetas sutiko leisti priimti ir armiją 2,500 svetimšalių.

Per paskutiniuosius 2 me-tus Prancūzijoje sumažėjo komunistų partijos narių. Pačių jų pranešimu, 1947 tenai bu-vė 907,785 nariai, 1949 m. pa-baigoje — 786,855.

Komunistų suruoštoje de-monstracijoje Tokio mieste apmėtyta akmenimis ameri-kiųjų kareivius.

JT Europos ūkio komisijos pirmininkas pranešė, kad So-vietų Sąjunga sutiko tjekti Vakarų Europai dar pernai siūlytus javus už pramonės gaminius.

Dar 13 asmenų, jų tarpe ir keletas aukštųjų valdininkų, vėl teisiamai Čekijoje "už šnipinė-jimą".

Maniloje susekta tarptauti-nė čekių klastotojų gauja, kuri tarpe suimta ir keturi bu-vē JAV armijos kariai Filipi-nuose.

JAV pareikalavo, kad Če-kija 2 savaitių laikotarpyje uždarytų savo konsulatą New Yorke.

Italijos politikų grupė, jų tarpe ir buvęs pirmasis po I pas. karo premjeras Orlando, kreipėsi į Vakarų valstybes, kviesdama sunaikinti atomi-

nus ginklus ir griežtai už-drausti jų naudojimą.

25 tūkst. maldininkų iš 12 kraštų gegužės 27 d. priėmė Popiežius audiencijoje, įvyk-sioje sv. Petro bazilikoje.

Britai ir toliau bombarduo-ja Helgolandą salą, nežiūrė-dami aštrių debatų Žemuo-siuose Rūmuose, kur esama šalininkų šią salą gražinti vo-kiečiams. Britų vyriausybės atstovai sako, jog Helgolandą sala esąs puikus taikiny avia-cijos pratimams.

Dar 12 naujų kraštų pa-tyvė gastrolėms Vienos fil-harmonijos orkestrą po jo triumfališkų koncertų Egipte.

Prieš Sekmines britai pa-naikino pas save gazolinę ra-cionavimą, čia užtrukusį be-veik 10 metų.

D. Britanija, Prancūzija ir JAV tiems žydams ir arabams ginklų Viduriniųjų Rytų gy-nybai su ta sąlyga, jei abi pu-sės nepanaudos jų savitarpio kovoms.

Kongreso atominės energi-jos komisijos pirmininkas sen. McMahon spaudai pareiškė, kad JAV permažai išleidžia-čios atominėms bomboms.

Dar vienas Rytų Vokietijos burmistras į Vakarų Berlyną,

prašydamas vakariečius tuo tarpu neskelbti jo pavardės, nes kai kurie jo giminės dar nesą pabėgę.

Iš Kolumbijos pranešama apie didelius nuostolius, kurių pridarė išsiliejusios upės.

Atsisitadyndu Sirijos vyriausybė, vos šešis mėnesius te-valdiusios kraštą.

Albanijoje įvykė komunisti-niai rinkimai, kaip ir papras-tai sovietiniuose kraštuose, praėjė "šimtu procentų už ko-munistinį bloką.

150 mil. dol. sumai numa-tytasis įvairių gaminių eks-portas ir sovietinius kraštus sustabdytas, kaip praneša JAV eksporto kontrolės įstaiga.

"Draugas Vlodo Clementi prarado pasitikėjimą Stalinu" — pareiškė naujasis Čekijos užs. reik. ministras slovaku partijos suvažiavime, paaiš-kindamas, kodėl jis buvęs at-leistas iš pareigų. Jo many-mu, geras komunistas nieka-da neturės teisės pasitikėti sa-vo vadu.

Staiga susirgo anądien 80 metų amžiaus sukaktį šventęs maršalas Smuts. Dėl to ir jo kelionė į Angliją, kuri turėjo įvykti birželio pradžioje, at-idedama vėlesniam laikui.

Amerikos Lietuviu Savaitė

JAU IVYKO ALTS APYGARDINIS SUVAZIAVIMAS

DETROIT, MICH. — ALTS centro valdybos plane numatytas pirmasis apygardinis suvažiavimas įvyko Detroito gegužės 20 d., vadovaujant apygardos pirmininkei M. Sims. Suvažiavime dalyvavo per 50 atstovų, kurių tikslas buvo pasidalyti mintimis apie Sąjungos darbus, nustatyti atitiktos veikimo gaires. Suvažiavimas išklaušė keletą pranešimų, sukėlusiu diskusijų ir padėjusių ryškiau nustatyti Sąjungos vietą Amerikos lietuvių visuomenėje. Per vienerius metus organizacija išaugo į vieneta su 800 narių, kurių tarpe 3/5 yra naujakurių. Sąjunga kartu išaugino ir didesnę susidomėjimą jos ateitimi. Toji aplinkybė, kad toks ryškus skaičius naujakurių dalyvauja Sąjungoje, verčia Sąjungos veiklą vis labiau moderninti, įsukti į platesnį politinį charakterį.

MARIJA SIMS, buvusi ir per rinktoji apygardos pirmininkė.

ma. Sąjunga nėra tesinys ar dalis jokios politinės bei ideologinės organizacijos, veiklos ar veikiančios už Amerikos ribų. — pakartotinai pabrėžė Sąjungos pirmininkas, atsakydamas į dažnai keliamą klausimą, koks yra giminystės ryšys tarp ALT Sąjungos ir kitų organizacijų.

Plačiai buvo pallestas Sąjungos dalyvavimas politiniuose Lietuvos laisvinimo darbuose. Kritiškų pasisakymų rėmėse nevengti plačiai įvertinti ALTS veikla. Atitinkamos rezolucijos formoje pasisakė suvažiavimas dėl tolimosio Sąjungos darbo AL Taryboje.

Is skyrių atstovų pranešimų matėsi gyva skyrių veikla ir jų ypatingas domėjimasis lietuviškos kultūros reikalais. Skyriai vykdė savo is anksto nustatytas programas: ruošė

minėjimus, koncertus, paskaitas; dalyvavo bendrojo kultūrinėje veikloje, platindami knygas, paremdami aukomis visus didesnius Amerikos lietuvių darbus ir aktyviai priimančių kultūrinio pasireiškėdami prie vietinių komiteto. Chicago skyrius turi per 100 narių. Skyrius turi per 100 narių. Skyriui vadovauja Petras Linkus. Detroito skyrius, vadovaujamas J. Kripo, per aštuonius savo gyvavimo mėnesius suorganizavo porą koncertų, gausiai išplatino literatūros, dosniai parėmė dailės parodą. Clevelando skyrius per 7 mėnesius sėkmingai suorganizavo pavyzdinį ir pirmą vaikų teatrą, suruošė prez. A. Smetonos mirties minėjimą ir labai uoliai prisidėjo prie įvairių kultūros darbų.

Suvažiavime dalyvavę Juozas Bačiūnas, vienas is ALTS iniciatorių, papildė pranešimus savo išpūdziais ir pastabomis apie Amerikos lietuvių veiklos galimybes, formą bei tikslus.

Šiam pirmam apygardiniam suvažiavimui suorganizuoti daug energijos pasiskyrė Marija Sims, J. Kripas ir kiti vietinio skyriaus valdybos nariai. Marija Sims suvažiavime vė buvo išrinkta apygardos pirmininke.

Kitų dviejų apygardų suvažiavimai įvyks rudenį: vienas N. Anglijoj ir antras, gal būt, New Yorke. Pirmam vadovauj dr. M. J. Colney, o antram — A. S. Trečiokas.

GEDULO IR PROTESTO DIENA

Broliai ir sesės lietuviai! Lietuvių tauta šiandien yra ne tik paversta tėvynėje, bet ji sistemingai naikinama jokių skrupulių nežinančio okupanto. Činkluota vien tik natūraliu troškimu išlikti gyva, ji stovi tragikoje kovoje prieš sužvėrėjusią, jau pasaulio pabaisa virtusią komunistinę sovietų diktatūrą.

Pirmąją sovietų okupacija 1940 m. prasidėjusios kruvinosios lietuvių tautos kančios ne tik nesibaigia, bet vis didėjančiai dar gausiau. Masinių deportacijų banga 1941 m. birželio mėn. 14-16 dienomis, paltelusi apie 40,000 lietuvių, buvo tik pradžia organizuotam tautos naikinimui, kuris iki šiol sušaudymais, kalinimais ir ištrėmimais išplėšė jau daugiau kaip ketvirtąją dalį Lietuvos gyventojų. Likusioji dar gyva tautos dalis gyvena nuolatiniame siaube, kol ištroškės NKVD kraugerys ir jos kraujo pareikalas.

Broliai ir sesės lietuviai! Turėdami prieš akis šią baisią mūsų tautos tragediją, turime daryti visa, kas mūsų jėgomis įmanoma, lietuvių tautai nuo sunaikinimo išgelbėti. Nuolat ir visais galimais būdais turime klabentini aptindusią pasaulio sąžinę, kad milijonų nekaltų žmonių bal-

sas is amapus "geležinės uždangos" būtų išgirstas. Klekvienas sąmoningas lietuvis is eljoje, solidarizuodamas su kenčiančia ir kovojančia tauta dalimi tėvynėje, turi budėti savo kovos poste ir visur ir kiekviena proga skelbti pasauliui istikusią mūsų tautą didžiąja neteisybe ir bolševikų vykdama terora.

Liidnujų 1941 m. birželio mėn. įvykių minėjimas yra proga ne tik prisiminti Lietuvos nelaimę ir genocido aukas, bet ir organizuoti prabilti į pasauli. Todėl sukurskime rengtis Lietuvos Genocido Dienos minėjimams ir gausiai juose dalyvaukime. Užmegzkime kontaktą su vietine spauda, kad Lietuvos kančios ir sovietų genocido nusikaltimai rastų kuo platesnį atgarsį amerikiečių visuomenėje. Ruoškime rezolucijas Amerikos valdžios ir visuomenės atstovams.

Kad birželio 14-sios minėjimas nebūtų tik vienos dienos gedulo ir protesto pareiškimas, bet kad kovą už Lietuvos išlaisvinimą būtų galima vesti efektingai ir iki galutinio laimėjimo, nepamirškime šią kovą paremti ir pinigėmis aukomis.

Šioje kovoje mes nenuleisime rankų tol, ligi Lietuva, atiskračiusi svetimos tiranosijos jungo, bus atstatyta, kaip nepriklausoma ir demokratinė Respublika.

Amerikos Lietuvių Taryba

atvykęs is tremties, isikūrė Chicagoje, Ill.

Jonas Rimašauskas ir V. Rocičius, Clevelando spaudos kiosko savininkai, pirmieji parėmė JAV lietuvių grožinės literatūros premiją, prisidėdami 25 dol. čeki.

Dr. J. Prunskis parašė knygėlę "Ka ir kaip rašyti ir laikraštį". Ji neseniai pasirodė knygų lentynoje. Joje labai daug naudingų patarimų spaudos bendradarbiams. Knygėlę išleido "Draugas".

Dr. B. Matulionis, pernai is tremties atvykęs žinomas TBC ligų specialistas, dabar dirbas JAV valstybinėje antituberkuliozinėje sanatorijoje Wallum Lake, R. I., savo istaijos buvo komandiruoja ir dalyvavo Kanadoje įvykusiame sanatorijų darbuotojų kurso.

Trumpai

Priešvalstybinio elementu laikomi tie lietuviai, kurie priklauso Lietuvių Darbininkų Susivienijimui ir Lietuvių Moterų Klubui (Mass.). Šias organizacijas į savo sąrašą įtraukė Priesamerikinei Veiklai Tirti Kongreso Komitetas.

Operos solistė Juzė Augaitytė birželio 1 d. 2.45 val. penkioliką minučių dainavo italų radijo programoje, transliuojamoje per WJMJ. Programoje buvo G. Puccini operų arijos ir lietuvių liaudies dainos.

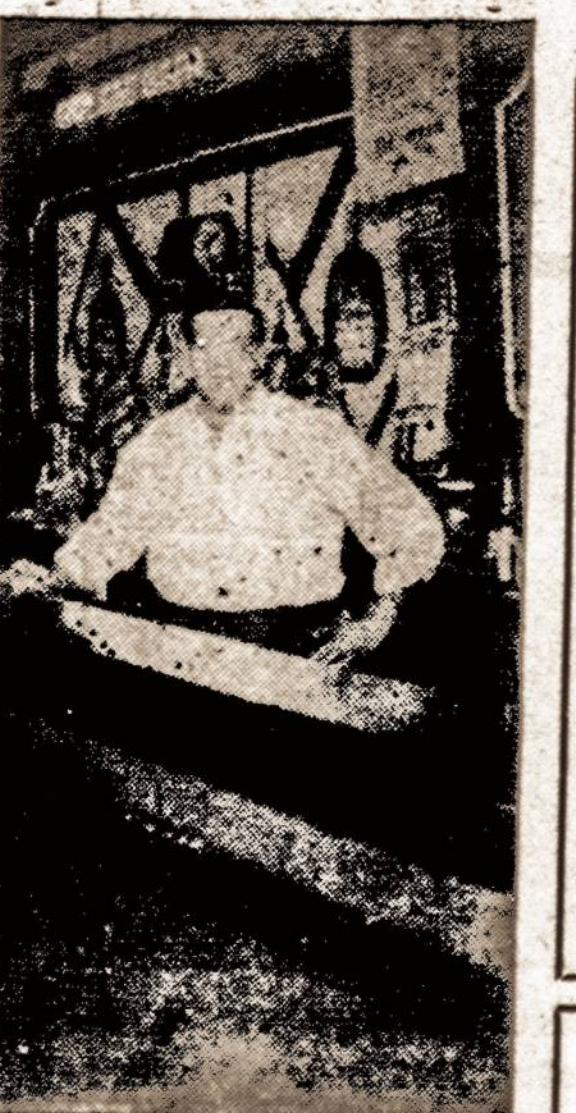
Chesteryje, Pa., yra isikūres antras JAV Pasaulio Lietuvių Bendruomenės skyrius, kuri sudaro vietiniai ir lietuviai tremtiniai. Pirmasis toks skyrius isikūrė pernai Rochester, N. Y.

Sulaukęs 94 metų amžiaus, Brocktone, Mass., mirė neseniai is tremties atvykęs Antanas Orentas. Dėl senumo į Ameriką jis buvo atskraidintas lėktuvu. Prieš atvykdamas į JAV, jis gyveno britų zonoje, Diepholzo stovykloje.

Kazys Bradūnas, mūsų jaunosios kartos poetas, gyvenas Baltimoroje, Md., redaguoja mūsų naujosios poezijos antologiją, pavadintą "Zemė". Antologija bus spausdinama Los Angeles ir apims Vyt, Mačernio, A. Nyka-Niliūno, J. Kėkšto, H. Nagio ir paties K. Bradūno poeziją.

Brandmajoras V. Šimkus, Jonas Leonas, Lietuvių Archyvo redaktorius.

BARON'S BAR

W. Baranauskas, Sav. 5345 Wyalusing Avenue Philadelphia, Pa. Tel.: GR 3-9995

DIDZIAUSIOJI TRAMVAJAUS NELAIMĖ

CHICAGO, ILL. Gegužės 25 d. vakare, kaip tik tuo laiku, kada daugiausia grįžta is darbo darbininkų, State St. linijos tramvajus visu greičiu kiludė 8,000 galionų gazolino vežusį sunkvežimį. Susidūrimas įvyko ties 62nd St. Sproguos gazolinui betone, klio milžiniška ugnis, kuri apėmė tramvajų, gatvėje buvustus automobilius ir aplinkinius namus. Sakoma, kad apie 200 seimų netekę pastogės.

Šioje šturplausioje tramvajų susisiekimo istorijos nelaimėje buvo ir mūsų tautiečių. Žuvusiųjų tarpe yra 23 m. amžiaus Marija Jankauskytė, o sunkiai apdegusių tarpe yra Povilas Abelkis, pernai rudėnį atvykęs is tremties, kur turėjo liet. knygų leidykla ir pats buvo porą knygų parašęs.

R. Laumanis

PAKVIETĖ TARPT. MOT. TEISININKŲ SUVAZIAVIMAN

Siemet liepos 7 d. Romoje įvyksta tarptautinis moterų teisininkų suvažiavimas, kuri ruošia "Federation International de Abogadas".

Siame suvažiavime pakviesta dalyvauti Marija Alminauskienė, kuri yra šios organizacijos narė ir lietuves teisininkes atstovavo pernai Los Angeles, Cal., įvykusiame suvažiavime.

"Pioneers in Radio and Electronics Since 1920"

FADA

Television

12 1/2 In. . . . 91 Sq. In. GLARE - FREE grey-face filter glass screen. Better viewing, tilt-back angle front panel. Built-in "FADE-SCOPE" Antenna... beautiful mahogany veneer DeLuxe custom-built cabinet console... featuring AC Automatic Gain Control circuit. Sensational performer in all areas.

\$239.95

VERNON RADIO and TELEVISION

PARDUODAMA IR TAISOMA

JUOZAS BUČINSKAS, Sav.

64 Vernon Street, Worcester, Mass. Tel. 6-1759.

UNION BRONZE FOUNDRY

High Grade Bronze Castings

STANLEY SKIKAS

SAVININKAS

(Pėda nuo Union Avenue)

BRIDGEPORT, CONNECTICUT

Tel.: 3-4696 Namų tel.: 4-6611

WHITE HALL HOTEL

PETER CESNULIS, savininkas

2 barai, restoranas, salės parengimams

NEW TOWN, PA. Tel. 9981

FRANK T. ROHM

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdesio valandą sąžiningai patarnauja.

434 STRATFORD AVE., BRIDGEPORT, CONN. Tel.: 4-8498

NEW BRITAIN, CONN.

Quality Market VICTOR ABEONAS, Sav. 356 Park Street

Hartford Ave. Restaurant ANDRIUS SVIRINAS, Sav. 36 Hartford Avenue

A. P. KARLONAS Laidotuvų Direktorius 280 Chestnut Street Tel.: 9-1181

Paul's Restaurant Paul Višniauskas, Sav. pirmos rūšies maistas įvairiausi gėrimai, 31 Spring Street

JOHN B. VARKEL

PACKAGE STORE Degtinė, vynas ir alus 411 Stanley Street Tel.: 9-8288

BRANDI I PUSMEČIO VEIKLA

WATERBURY CONN. — Pirmoji pusmečio kultūrinės veiklos programa baigėsi Waterbury mieste Lietuvių Dailės Parodos uždarymu. Per 5 mėnesius Waterbury lietuvių kolonija daug kartų pasirodė turtingais parengimais, pailkusiais geriausius išpūdzius. Vieną didelę literatūros vakarą, dalyvaujant V. Jonuškaitėi ir rašytojams B. Brazdžiūniui, A. Gustaičiui bei aktoriumi Henriku Kačinskui, ir vieną koncertą su A. Dambrauskaite su St. Baranauskais suruošė dailės parodos komitetas, bendradarbiaujant vietiniams jėgoms.

Parapija suorganizavo vieną choro pobūvi, dalyvaujant op. sol. Ip. Nauragiu, naujakuriai taip gi surengė op. sol. St. Liepos koncertą, o vietos atetintinkų grupė suruošė vieną vaidinimą.

Visa ši bendra veikla labai pagyveno kolonijos gyvenimą. Dabar, kai jau prasidėjo vasara, atetina pasilinksminimų gegužinių — pikniški sezonas. Pirmasis jų įvykis birželio 4 d. Linden Parke, Union City. Ji ruošia vietinė Radijo Valandą grauge su ALTS skyriumi. Norima tą pirmąjį pikniką padaryti, su atitinkama programa. Jame dalyvaus Lietuvos konsulato atstovas ir painformuos susirinkusius aktualiausiai Lietuvos klausimais. Bus didelis tautodailės ir literatūros bazaras. Dalyvaus rašytojas humoristas Ant. Gustaitis is Bostono ir skaitys savo eilėraščius. Tai bus pirmas mėginimas priduoti piknikams naują stilių, ir padaryti juos ne vien pasilinksminimu, bet ir kultūrinėmis šventėmis. G. K.

TREMINTIŲ PADEKOS ŠVENTĖ

WATERBURY, CONN.—Vietos Tremtinių Draugija birželio 25 d. rengia iškilmes padėkoti broliams amerikiečiams už pagalbą atvykti į JAV ir čia isikurti. 11 val. geradarių intencija lietuviškoje parapijoje bus iškilmingos parpaides su specialiu pamokslu. Po pietų parapijos salėje bus iškilmingas aktas, meninė dalis ir bendri užkandžiai. Akto metu geradariams bus

VALONES CAFE

BAR

MARY VALONES, sav.

5300 TACONY STREET, Philadelphia, Pa.

GEO S. REINS

BAR

1625 S. 2nd STREET, Philadelphia, Pa. Tel. FU 9-0692

SIMAS GURINSKAS

Restoranas ir Baras

210 E. Eutow St. Baltimore, Md. Tel. PLaza 6313

WALTER'S CAFE

W. Medveckas, Sav.

Degtinė, alus ir vynas

1124 W. Pratt St. Baltimore, Md.

Juozapaitis Cafe

Restoranas ir Baras

18 S. Fremont St. Baltimore, Md.

Garden Hotel Cafe

A. ZINZELETA, Sav.

Gerai gėrimai ir užkandžiai švarūs kambariai

612 E. Lombard St. BALTIMORE 2, Md. LEXington 8229

IDEAL PHARMACY

"The Friendly Drug Store"

V. G. Skrinka, B. S., Reg. Pharm.

Visais sveikatos reikalais kreiptis į lietuvišką valstinę asmeniškai arba laiškais.

29 Kelly Square, Worcester, Mass. Tel. 3-4840.

BILL and AL'S CAFE

A. Rinkus ir V. Vinickas

1520 Cumberland Street Philadelphia, Pa.

C. WILLIAM KACHAUSKAS

Laidotuvų Direktorius

637 Washington Boulevard Baltimore, Md.

Telefonai: LEXington 6714 MULbery 6617

LIETUVIAI PASAULYJE

A. Povilauskas organizuoja Londone (D. Britanijoje) lietuvišką skautišką vienetą. Prof. Juozo Ereto, didelio lietuvių bičiulio, gyvenančio Šveicarijoje, dukterė Aldona baigė dramos studiją ir vaidina Ziurichos dramos teatre.

Tremtinams įkurtoje TBC sanatorijoje, kuri veiks tokio pat teisėmis, kaip ir kitos D. Britanijos sveikatos ministerijoje esančios sanatorijos, vyriausio medicinos seserimi pakviesta M. Tulytė. Ji, prieš atvykdamą tremtin, dirbo Klaipėdos ir Vilniaus ligoninėse.

M. K. Čiurlionio vardo meno ansamblis, vadovaujamas Alf. Mikulskio, birželio 3 d. koncertavo Toronte Lietuvių Bendruomenės rengiamame koncerte.

Albertas Vaičiulėnas, tremtyje sukūręs ir vadovavęs Stasio Šimkaus vardo chorą, šiuo metu Kanadoje, Saint John mieste, eina katedros chormeisterio pareigas ir dirba ketina organizuoti didelį katedros chorą.

Montrealio lietuvių dramos teatro pradžiai ir vietos lietuvių spaudos vajui pagilinti gegužės 20 d. įvyko didelis literatūros vakaras — balsus, dalyvaujant visai eilei menininkų.

A. Gikaras Atlanto pakrastyje Neoha (Argentinoje) išsirengė didelę ryklių kepenų aliejaus dirbtuvę. Savo gaminių rinką jis turi Buenos Aires mieste.

Apie 10 tūkst. lietuvių gyvena Sao Paulo mieste. Tai yra pats didžiausias Brazilijos lietuvių centras.

Brazilijoje gyvenęs poetas Venacijus Ališas paruošė spaudai naują eilėraščių knygą.

Zundė, Simonaitis, Glemža, Karalius ir Sutkus išrinkti Vokietijoje britų zonos apygardos komitetas. Visos zonos lietuvių atstovų suvažiavimas įvyko Diepholze stovykloje.

Paskutinysis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Vokietijos Krašto Valdybos pirminkas dr. J. Balčiūnas atsakė savo pareigų ir jau emigracinėje stovykloje yra pakeliamas į JAV. Ryšium su juo pasitraukimu Valdyboje įvyko pasikeitimų.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba įteikė Vakarų Vokietijos vyriausybei memorandumą, kuriame prašo lietuvių tremtinius teisiskai sulyginti su vokiečiais pabėgėliais.

Vokietijos britų zonos lietuvių, kartu su kitomis tautybėmis, gyvena dar 31 stovykloje.

Po ilgesnės pertraukos iš prancūzų zonos jau vėl pajudėjo lietuvių tremtinių emigracija.

GRŪDAS ANT LEDO
„Tiesa“ skelbia, kad Marijampolės apskrityje kovo pabaigoje prasidėjusi pavasario sėja. Pirmieji į laukus išėjus liudinavo valstiešius „Gegužės Pirmosios“ kolchozininkai, pasėdami 4 ha avižų. Sėja, pagal partijos planus, prasidėjusi ir kituose kolchozuose, nors Lietuvoje, kaip žinome, kovo mėnesį žemė dar nebūna pakankamai atšilus.

V. Indr.

PAŽINKIME NAUJUOSIUS ATEIVIUS ARCHEOLOGAS PROF. DR. JONAS PUZINAS

Pernai rudenį JAV krantus pasiekė prof. J. Puzinas, vienas Lietuvos žymiųjų archeologijos darbuotojų.

Jonas Puzinas yra gimęs 1905 m. rugsėjo 18 d. Svaronių vk., Deltuvos vals., Ukmergės aps. 1925 m., baigęs Ukmergės gimnaziją, įstojo į Lietuvos Universiteto Kaune Humanitarinių Mokslų Fakultetą, kur studijavo kalbotyrą, lietuvių kalbą ir pedagogiką. 1928 m., pradėjęs dirbti Kauno Miesto Muziejuje, įsitraukė į archeologinį darbą. Svetimio Ministerija, jausdama didelį archeologų trūkumą, išsiuntė jį į Heidelbergą specializuotis. 1930 — 1934 m. J. Puzinas studijavo Heidelbergo Universitete priostore, lyginamąjį kalbų mokslą ir klasikinę archeologiją. Parašęs disertaciją „Vorgeschichtsforschung und Nationalbewusstsein in Litauen“, 1934 liepos 5 d. baigė garsų, seniausią Vokietijos universitetą, įgydamas filosofijos daktaro laipsnį.

JIS MODERNIAI IRENGE PRIESISTORINĮ SKYRIŲ
Griūžis į Lietuvą, dr. J. Puzinui atsidengė labai plačios darbo galimybės. Trūkstant specialistų, jam teko dirbti net trijuose įstaigose: muziejuje: universitete ir vėliau Lietuvos Mokslų Akademijoje. 1934 — 1939 m. buvo Kauno Miesto Muziejaus konservatorius ir direktorius. Pastaciaus Vytauto Didžiojo Muziejų, 1936 — 1941 m. jis buvo Kultūros Muziejaus priešistorinio skyriaus vedėjas. Čia jis moderniai įrengė priešistorinį skyrių. Muziejaus išlomis 1935 — 1941 m. atliko visą eilę kasinėjimų įvairiose Lietuvos vietose. Priesistorinis skyrius buvo papildytas labai gausia ir vertinga archeologine medžiaga. Tai buvo centrinis archeologinis muziejus Lietuvoje.

DARBAS UNIVERSITETE
Be darbo muziejuje, J. Puzinas profesoravo universitete. 1934 m. spalio 1 d. pradėjo mokomąjį darbą Vytauto Didžiojo Universiteto Humanitarinių Mokslų Fakultete archeologijos katedroje vyresniu asistentu. 1939 m. birželio 13 d., apgykęs savo habilitacinį darbą „Naujausių priistorinių tyrinėjimų duomenys“, įgijo privatdocento teises. 1939 m. gruodžio 15 d. pakeitęs docentų ir perkeltas į Vilniaus Universitetą. Čia jis 1940 m. sausio 5 d. išrinktas archeologijos katedros vedėju ir 1941 m. liepos 26 d. laikinosios Lietuvos vyriausybės paskirtas ir Fakulteto Tarybos apibotukas Humanitarinių Mokslų Fakulteto Dekanu. 1941 m. gruodžio 5 d. Fakulteto Tarybos pakeitęs ekstrordinarinį profesoriumi. Vilniaus Universitete prof. J. Puzinas išleido net keturis gabius proistorius: M. Alseikaitė, R. Jablonskytė, Pr. Kulkauską ir R. Volkaite. Visi jo mokiniai jau yra pasireiškę kaip rimti mokslo darbininkai. M. Alseikaitė — Gimbutienė jau yra įsigijusi daktaro laipsnį Tuebingeno universitete, kiti trys dirba Lietuvoje.

Išsteigus Lituanistikos Institutą, J. Puzinas buvo istorinio skyriaus nariu, o įkūrus Lietuvos Mokslo Akademiją — 1941 m. gegužės 11 d. išrinktas istorijos skyriaus prosteorės poskyrio vedėju ir 1941 m. gruodžio 2 d. akademijos nariu bendradarbiu.

TARPTAUTINĖ VEIKLA
Muziejinių ir archeologinių studijų tikslu J. Puzinas yra aplankęs daugelį muziejų: Maskvos, Rygos, Tartu, Karaliaučiaus, Berlyno, Mainzo, Elbingo, Danzigo, Varšuvos, Poznanės, Oslo, Kopenhagos, Lundo, Luksemburgo ir kt. 1936 m. dalyvavo tarptautiniame archeologų kongrese Osle, 1937 m. vokiečių archeologų suvažiavime Elbinge ir Pabaltijo istorikų kongrese Rygoje. Dvejiose pastaruosiuose kongresuose yra skaitęs referatus.

SPAUDOS BENDRADARBIŲ IR MOKSLINIŲ KNYGŲ AUTORIUS
Spaudos ir mokslinį darbą J. Puzinas yra pradėjęs gana anksti. Dar tebebūdamas Lietuvos Universiteto studentu 1926 — 1929 m. yra parašęs eilę straipsnių lietuvių kalbos ir vietovardžių klausimais, o bedirbdamas Kauno Miesto Muziejuje yra paskelbęs nemažą straipsnių iš Kauno, Šiaulių ir Ukmergės istorijos. Šiaulių miesto istorija 1930 m. išėjo ir atskira knygele (80 psl.). Baigęs archeologijos mokslus, apsiribojęs moksliniu Lietuvos prosteorės darbu. Be daugelio populiarių straipsnių Lietuvos prosteorės klausimais, J. Puzinas yra parašęs ir mokslinių darbų, iš kurių pažintini šie: 1) Vorgeschichtsforschung und Nationalbewusstsein in Litauen. Kaunas 1935 m. Nr. 12, 4) Zilverio amžius Lietuviškoji Enciklopedija IV, 1935, 5) Naujausių priistorinių tyrinėjimų duomenys. Kaunas 1938, 130 psl., 6) Pav. ir 7) žemėlapis, 6) Stand der archaologischen

Forschungen in Litauen. Riga 1938, 7) Ankstyvojo geležies amžiaus kapas, surastas Kurmičiuose. V. D. Kultūros Muziejaus Metraštis, I, 1941, 9) Gardino pilis. Liet. Encikl., 10) Senosios Vilniaus plys ir kt.

PABALTJO U-TO REKTORIUS
Tremtyje J. Puzinas yra buvęs Pabaltijo Universiteto Hamburg, vėliau Pinneberge, profesoriumi nuo pat jo įsikūrimo pradžios (1946 m.) iki šių laikų (1949 m. rugsėjo 30 d.). Čia jis iš pat pradžių yra buvęs Filosofijos Fakulteto dekanu, vėliau lietuvių prorektoriumi ir nuo 1948 m. balandžio 9 d. rektoriumi. Pabaltijo Universitete jis turėjo gana gerą sąlygas ir moksliniam darbu. Ten jis yra parašęs plačius Lietuvos prosteorės apmatius.

Dabartinu metu J. Puzinas dirba Pensylvanijos Universiteto (Philadelphijoje) baltistikos ir slavistikos departamente, į kurį jis pasikvietė didelis lietuvių bižulius prof. dr. A. Senn.

KARO AUDROS ISRAUTI MEDŽIAI
Profesorius nevisai sutinka su „Persodintų medžių“ skyriaus pavadinimu. Jis sako: „Medis paprastai persodinamas tam, kad jis naujoje dirvoje prigytų, augtų, veštų. Bet čia „persodintieji medžiai“ neturi tinkamų sąlygų.

Mes visi (bent dauguma) esame karo audros išrauti medžiai ir nublokšti toli nuo gimtosios žemės. Čia tie medžiai persodinti tik tam, kad nenukristų ir, kad laikui atėjus, būtų vėl gražinti į senąją vietą.“

Zinoma, yra aišku, kad tie „persodintieji medžiai“ negali čia augti taip, kaip gimtoje žemėje, taip pat jie negali stipriai įsikibti į svetimą žemę, nes jų šaknys liko tėvynėje. Šitai mes visi jaučiame, bet ypač patį skaudžiai pajunta lituanistai: jie yra apbūti nuo pagrindinių savo darbo šaltinių.

Be to, estų ir lietuvių, kad galėtumėte medžiai geroje dirvoje ir antras šaknis išleisdžia ir naujais lapais atželia. Panašiai yra su kai kuriais mūsų lituanistais, kurių tarpe yra ir prof. Puzinas. S. K.

VISI PERDAUG GUDRŲS

Dėl bolševizmo teroro išbėgę lietuviai, latviai, estai ir kt. yra tik politiniai tremtiniai. Po šito II pas. karo, T. Rusijai pataikaudami, „didieji“ juos pakrikštijo jiems nepelnytu vardu ir prieš jų norą DP — displaced person, suprask — išvietintas, iš savo krašto iškeitas. Taip DP vardas ir pasiūlytas, o dėl to, ateis laikas, ir patys „krikštytojai“ tikrai galės.

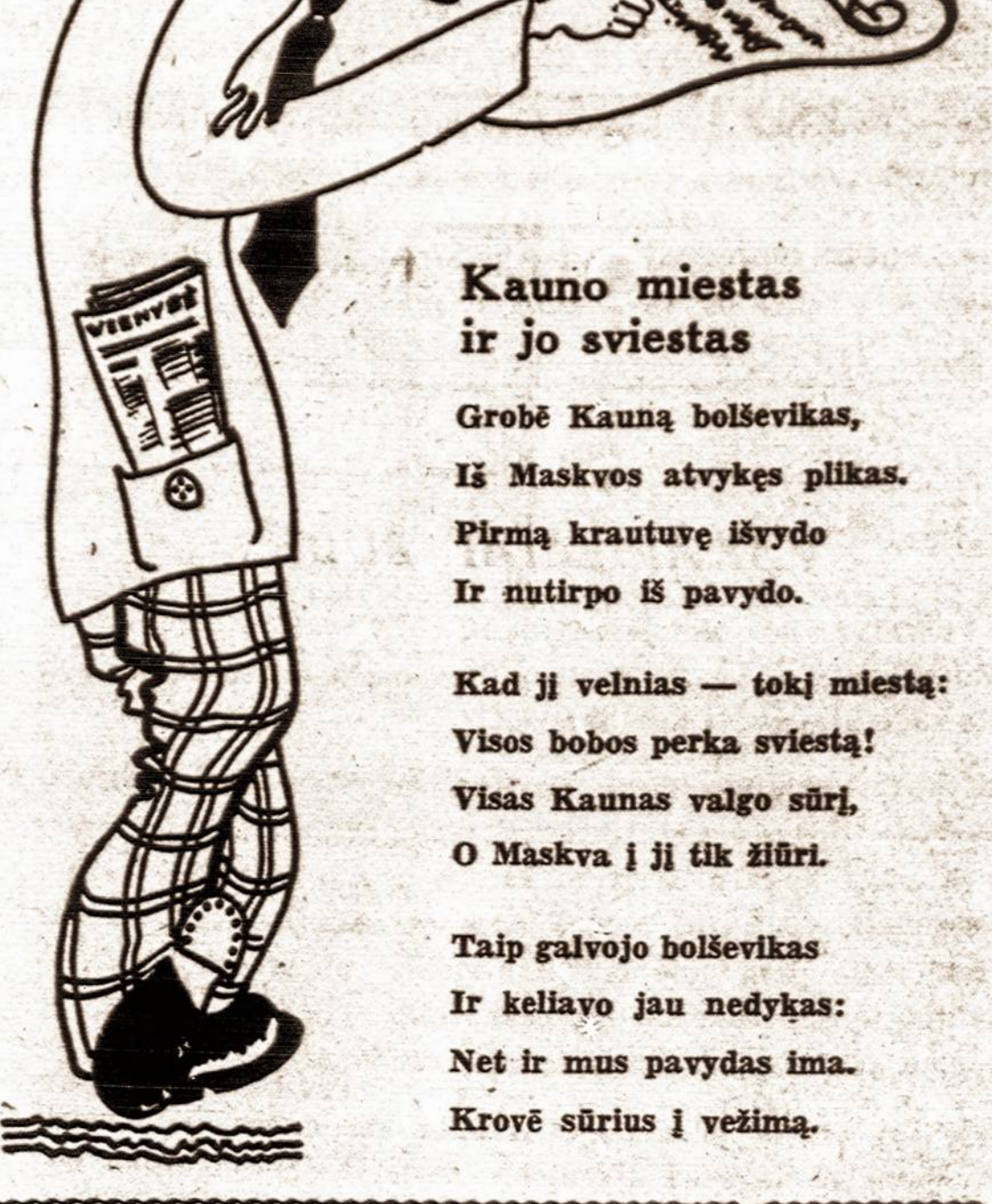
Dabar vėl skaitome, kad Vokietijos vyriausybė įstatymiskai DP vadins nauju vardu: Die heimlose Ausländer — benamiai užsieniečiai.

Čia, atrodo, ir vėl reikalas pakviesti bolševikiškai, ir hitleriškai. Kas pažįsta Vokietiją, tam aišku, kad kitaip vokiečiai ir negali nesavo žmogaus pavadinti. Kalzeriškas junckerizmas ir totalitiskas nacizmas visoje savo didybėje, žiūrėk, vėl ima žygiuoti, ir rūšiuoti tautas. Juk Hitlerio laikais lietuvių tauta, pvz., tebuvo laikoma tik šeštosios vietos žmonėmis. Žiūrėk, dar užimes tremtintus vadinti ir oficialiai „bastiniais užsieniečiais“, ar kaip panašiai. Čia yra vokiškasėjimas kartu su rusišku pėdinimu. Toks toki visados pažįsta.

DP-institucijos siūlo tremtintus pavadinti: „Tremtiniais nevoliškai kilmės“. Čia reikia labai greit ir griežtai visais galimais būdais ir kečiais reaguoti, kad tik šitai tebutų DP ir įstatymiskai vadinami tiek Vokietijoje, tiek visur.

J. Naisys

Funel DANDIERINAS

Kauno miestas ir jo svietas

Grobė Kauną bolševikas, iš Maskvos atvykęs pilkas. Pirmą krautuvę išvydo ir nutirpo iš pavydo.

Kad jį veinias — tokį miestą: Visos bobos perka svietą! Visas Kaunas valgo sūrį, O Maskva į jį tik žiūri.

Taip galvojo bolševikas Ir keliavo jau nedykas: Net ir mus pavydas ima. Krovė sūrius į vežimą.

IŠ BOLŠEVIKŲ OKUPOOTOS LIETUVOS

VEL NAUJI „SVEDKAPIAI“
Senieji Amerikos lietuvių žino „švedkapius“ Lietuvoje. Tai ne kokie švedai ten sulaidoti, bet švedų užpuolimo laikais Lietuvoje buvusio bado ir po to kilusio maro aukos — vietiniai gyventojai.

Dabar, jei tie senieji amerikiečiai grįžtų į Lietuvą, rastų pilną šali naujų kapų. Tie kapai dvejopi: 1940-41 metų (tada bolševikai Lietuvoje išsiuntė vienerius metus ir 8 dienas) ir dabartinės bolševikų rusų okupacijos, kurie yra didžiausi ir dides, nes niekas nesistengia T. Rusijos okupuotojų šali vaduoti.

Iš 1940-41 metų didžiausi kapynai yra Pravėniskiuose, Telsių Raimių miškelyje, Panevėžyje už cukraus fabriko krūmuose, Kauno 9-jo forto rajone (čia daugybė lietuvių kalinta), Vilniuje, Zarasuose, Naujojoje Vilniijoje, mažesnių — kas suskaičytas.

BAISUS SKURDAS LIETUVOJ
Lenkų Inter - Catholic Press Agency žiniomis iš Varšuvos, Lenkijoje kurį laiką viešpatavo tyla apie įvykius „išlaisvintoje“ Lietuvoje. Tikėtai vasario mėn. vidury — mūsų Vasario 16 proga — tylą nutraukė pranešimai apie „Lietuvos tarybinės socialistinės respublikos išvadavimo penkmečio sukaktį“: 1945 m. sausio 28 d. buvo užimta Klaipėda.

Valdiškas pranešimas surašytas, norint prisiegti skaitytą tariamomis reformomis ir tojų kraštų pažanga sovietinėje valdžioje.

Pramonė išaugusi fantastiškai. Šiuo metu mokyklas lanko, kaip praneša komunikatas, keturis sykius daugiau vaikų, negu prieš karą. Kolchozai Lietuvoje bujoja, ir žmonės susilaukę ligi tol negirdėtos laisvės ir gerbiuvio. Lenkų agentūra komentuoja: „Žodžiu, ir lenkai, kaip ir lietuviai turi džiaugtis, kad didysis Stalinas jų tėvynės galbala išvadavo. Tikrovėje, sovietinėje Lietuvoje viešpatuoja baisus skurdas, kokio sen-

niausi žmonės neatsimena. Nuolat, nors pavieniui, iš Lietuvos atbėgę žmonės pasakoja, kad gyvenimas visais atžvilgiais taip pablogėjo, jog visi atsidūrė skurde. Daugeli tūkstančių žmonių išvežė į Sibirą arba į Rusijos gilumą. Šeimos suskaldytos. Polidnis teroras baisus. Visos statistinės skaitlinės yra netikimos ir sudarytos tikrai užsieniams mulkinti.“

VERGIJA BE POISIO

Tarybinė spauda pilna raginimų dirbti sekmadieniais. Štai vienas pavyzdys: „Zymius viršumplaninis medienos kiekis išvežė Pakruoją, Gruzdžių, Meskūčių ir kitų valsčiai. Kolikičiai viršumplaning medieną veža raundnosiomis gurguolėmis. Pakruoją ir šiaulių valsčių vadovai paskutinį sekmadienį suorganizuavo eilę raundonųjų gurguolių, kurios išvežė žymius viršumplaninės medienos kiekius. Pakruojos valsčiaus „Raudonosios žvaigždės“ kolūčio brigadininkas drg. Palepšaitis suorganizavo raundoną gurguolę, kuri per sekmadieninę talką išvežė 17 kubinių metrų medienos viršumplano. Šiaulių valsčiaus „Veiporių“ kolūčio sekmadieninė raundonoji gurguolė išvežė 15 kubinių metrų viršumplaninės medienos.“ (Tiesa, 50.III.28).

SLEPIJA VYSKUPA

Vėl eilė žinių spaudoje pasirodė, kad Panevėžio vyskupas Kazimieras Paltarokas bolševikų labai uoliai ir organizuotais enkavedistų būriais ieškomas, ir niekaip negali jo gyvenamosios vietos susiūkiuoti. Net premijos vyskupo išdavikams siūlomos. Ir tai nieko negelbsti. Vist Lietuvoje pasilikę vyskupai areštuoti ir išgabenti, o senelio vysk. Paltaroko — nėra ir nėra.

Lietuviai labai gerai pažįsta ganytoją. Lietuviai jį išslėps. Jis neeilinis žmogus, bet buvo prielaimas visiems ir visados. Jis yra daug gero padaręs, daug ką sušėpęs. Jis visas išėsas iš savo parašytųjų knygų tėra skyręs tik žmonėms ir visuotiniesiems reikalams. O jis dar yra ir vienas žymiausias Pabaltijo sociologas mokslininkas ir visuomenininkas, parašęs nevieną leidimą susilaukusių savo didelę „Sociologiją“, parengusią nevieną mums jaunesnės kartos sociologą. Be to, jis yra parašęs Bažnyčios istoriją ir katekizmą, taip pat nevieną leidimą susilaukusių. Yra ir daugiau jo leidinių, net ir iš Lietuvos istorijos. Gimęs jis 1875 metais, — taigi dabar turi 75 m. amžiaus ir, palyginti, tvirtas, pajėgus ir ryžtingas Lietuvos sątuolas. M. V.

Psl. 3 — 1950 m. birželio 2 d.

PHILADELPHIA, PA.
GRUSH HOTEL AND BAR
ADAM GRUSH, SAV.
Kampus BROAD ir RACE STREETS
(prie Broad Street Station)
Tel. Rittenhouse 6-6530

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pensylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKIERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

MONUMENTS & CEMETARY MEMORIALS
E. J. WITALIS
MacDADE BLVD. CEDAR AVENUE
Rear entrance Holy Cross Cemetary
DARBY, PA.
Phone Darby 2467

ADAM'S CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

Naujai atidarytas lietuviškas restoranas ir baras
TRAUN'S
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, Sav.
63rd STREET at WOODLAND AVENUE
Telefonai: Saratoga 9656, West 4117

SHEPHERD DISTRIBUTING CO.
Distributors for
DOMESTIC and IMPORTED BEERS
Wholesale and Retail
JOSEPH V. PLAKIS
2315 N. 28th St., Philadelphia, Pa.
Tel.: Sagamore 2-2013

VINCO VIDGINO
MAISTO KRAUTUVE
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.
TR 1-8627

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street
and Spring Garden
Tel. LO 7-8662, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

WILLIAM VALAITIS
Visuotinė automobilų taisymas
1730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

FRANKFORD AV. CAFE.
John Baltadonis, sav.
1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

A. MIEZIS
Alus, degtinė ir vynas
2207 N. 2nd STREET
Regent 9-4156 Philadelphia

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
3759 N. 7th Street
PHILADELPHIA, PA.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
JuoZAS KAVALIAUSKAS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 So. 2-nd Street Tel.: DEW 511

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110

Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži Popyčia, erdvi salė su baru, pakeleiviniams suteikiama natūrinė — viskas nemokamai.
Nelaimės valanda kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirėmę ir suteikti seriausią patarnavinimą.

KONCIAUS BICIŲ ŪKYJE
galite gauti tikro liepų žiedų medaus. Didelė 5 svarų stiklinė už 2 dolerius. Kreipkitės:
L. KONCIUS,
No. Abington, Mass.

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street
Philadelphia, Pa.

Lietuvių Naujienos
Mėnesinis žurnalas
Laidžia ir redaguoja J. Gustis. Prenumerata metams 1 dol.
332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

VIENYBĖ

An American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1886 by J. J. Paukštis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Salomėja Narkėliūnaitė, Editor

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0802

Subscription Rates: USA and possessions \$4.00 per year, Canada \$4.50, elsewhere \$5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1947 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

VAKARIEČIAI BUDI

Jau anksčiau šioje vietoje rašydami apie vokiečių komunistinio jaunimo žygį į Vakarų Berlyną, buvome pareiškę abejojimų, ar iš to didelio debesio bus lietaus.

Deja, kaip Sekminių diena Berlyne parodė, pusė milijono rytinės Vokietijos jaunimo tikrai ne nebend sukelti kokių nors audrų ir pulti Vakarų Berlyną, kad jį galėtų "atsilimti." Kaip tik priešingai, ypatingai blogas oras nekažin kaip nutelkė ir savo sektoriuje paradojuojančius jaunuolius, o perdien lijes lietus ne tik juos permirkdė iki paskutinio siūlo, bet paleido ir jų nešamų plakatų bei transparentų raudonos spalvos dažus.

Taigi, lijo, bet ne iš to debesio. Daug kas dabar stato klausimus, kodėl gi pagaliau tikrumoje sovietai atsisakė savo sumanymo vokiečių jaunimo saskrydžio pretekstu "atsilimti Berlyną", nors tose jaunimo gretose dalyvavo per 10,000 sovietinių vokiečių policininkų.

Bendrai manoma, kad vakariečių sąjungininkų padarytieji pasirengimo žygiui sovietus nuo to atbaidė. O vakariečiai buvo viskam pasirengę. Ne be reikalo vienas atsakingas jų pareigūnas pareiškė: "Jeigu sovietai čia būtų norėję pasisaukdyti, mes nebūtume turėję kitokio pasirinkimo, kaip tik jų norą išpildyti. Jeigu jie būtų neramumų sukėlę, mes turėjome būti pasirengę jiems atsiremti."

Sitikis vakariečių aiškus kursas, žinoma, galėjo turėti lemiamos reikšmės. Bet, gali būti, jog buvo ir kitų faktorių, kurių tarpe visai tikinamas ir rimtas yra tas, kad ir vokiečių komjaunimo tėvai čia turėjo įtakos. Vakariečiai visada akcentavo, kad jie nesima jokios atsakomybės už jų vaikus.

Dabar, po šios nesėkmingos sovietams demonstracijos, kaip prileidžia vakarinųjų sąjungininkų atstovai Berlyne, iš sovietų pusės gali būti dar daugiau įvairių provokacijų, o gal net naujos blokados. Bet ir čia vakariečiai yra visokiems netikėtumams pakankamai pasirengę.

NEUŽGINČIJAMI FAKTAI

Yra žinoma, kad nuo raudonojo antplūdžio iš Lietuvos bėgo žymaus bolševiko Sniečkaus motina, poetės Salomėjos Neris motina ir kiti jos šeimos nariai.

Dabar, štai, paaiškėjo, kad neseniai tremtyje mirė žinomo komunisto Vinco Kapsuko brolis Juozas Mickevičius. Pasirodo, kad velionis jau pirmomis bolševikų okupacijos dienomis buvo suimtas ir turėjo būti išvežtas į Sibirą. Tik vokiečių rusų karui kilus, velionis išsilaisvino ir vėliau atsikūrė tremtyje, kur dabar baigė savo dienas.

Sakoma, velionis, kaip ir jo brolis Vincas Kapsukas, buvęs artimas komunistams žmogus ir savo laiku garbingas sovietų režimą Rusijoje. Nežiūrint to, jis okupantams neįtikėjo.

Bet buvo ir daugiau lietuvių komunistų, kurie, pamatę sovietų žiaurumus, nusivylė jais. Toks buvo Glovackis, kurį enkavedistai, bėgdami iš Lietuvos, nužudė, ir kiti.

Pavyzdžiui, niekas nežino, kur dingo Aleksa - Angarietis, dr. Matulaitis, buvęs amerikietis Sūkyrs ir visa eilė kitų, kadaise buvusių uolių, komunistų veikėjų.

Bolševizmas ir komunizmas — dvi skirtingos sąvokos, kurių nesutapimas pirmiausia labai griežtai pasireiškė maršalo Tito Jugoslavijoje. Opozicija rusiškajam imperializmui reiškiasi ir kitose komunistų valdomose Europos šalyse, tik, deja, Kremlius letena jas yra stipriai prispaudusi.

Kaip ten bebūtų, Sovietų Sąjunga yra vienintelė valstybė pasaulyje, kur daugiausia žuvo komunistų. Patys 1917 metų revoliucijos kūrėjai yra kritę nuo Stalino budelių kulku. Tai faktai, kurių niekas negali užgintyti.

NEW YORKAS TEBEAUGA

Senieji lietuviai, atvykę į Ameriką prieš pirmąją pasaulinę karą, pasakoja, kad ten, kur šiandien nusidriekusios naujos New Yorko miesto gatvės, tebuvo girios, krūmokšniai, ganėsi karvės ir t.t.

Kasmet New Yorko miestas auga ir plečiasi. Šiandien jis jau yra pasiekęs 50 mylių spindulio plotą. Ir tam pasakiskam šio miesto augimui dar nematyti galo.

Neišsitedkami sename New Yorke, gyventojai bėga į tolimas apylinkes, į Westchester, Nassau, Suffolk apskrėtius ir net Connecticut valstybę. Tūkstančiai naujų gyvenamųjų namų, simtal krautuvijų, biznio įstaigų, mokyklų, ligoninių ir bažnyčių, kaip grybai po lietaus, tebedygstą ir rikiuojasi į gatves, į ligas ir plačias, pilnas žmonių ir automobilių, arterijas.

Mes gyvename didžiausiam mieste pasaulyje, naujų laikų Babilonijoje, kur kalbama visomis pasaulio kalbomis, kur be paliovos teka plati tautų, rasų, religijų ir politinių įsitikinimų upė.

New Yorkas, kuriame dabar statoma Jungtinių Tautų sostinė, tebeauga. Kada ir kur jis sustos?

XX amžiaus viduryje valgo žmogieną

NIGERIOJE GILIAI IŠISI AKNIJES KANIBALIZMAS

Nors jau gyvename dvidešimtojo amžiaus vidurį, kada daugelis anksčiau buvusių laukinių tautų kultūros ir civilizacijos įtakoję metė savo pirmykštį gyvenimo būdą, bet tolimojoje Nigerijoje dar ir šiandien masiniai paplitę kanibalizmas.

Sveicarų spaudos korespondentas, kuriam teko lankytis rytinės Nigerijos uoste, aprašo baisių dalykų.

Jis sako, kad iš policijos mažai tepatirsi apie kanibalizmą, nes čia policija veda didžiausią kovą. Šiurpių dalykų galima tik iš žmonių sužinoti, kurie žino, jog nebus išduoti.

Pastaraisiais mėnesiais kanibalizmas šiek tiek apmirus. Paskutinis visuomenės žinomas atsitikimas buvo su vietiniu, kuris suvalgė mažą vaiką, pagal esamus papročius tikėdamas, jog vaiko kraujais suteiksias jam stiprybės ir laimės. Dar neseniai susektas kitas kanibalis, kuris nutėstas ir pakartas. Bet tai nieko nepadeda, nes į dienos šviesą patenka tik vienas kitas, bet tūkstančiai atsitikimų slepiasi krašto smiltelėse ir miškų tankmėje. O kova su jais yra beveik visiškai neįmanoma, nes pastaruoju metu jie tapo itin atsargūs. Be

to, su kanibalais eina išvien ir visckiausi raganiai, kurie savo velniškais triukais nutildo kiekvieną, kuris ką nors poličiai galėtų pranešti.

Kanibalų aukomis dažniausiai tampa vietiniai gyventojai ar pavargę keliautojai, kurių niekas nepasigenda. Bet daugiausia nukentėję vaikai. Todėl ypač lapkričio mėnesiais motinos labai susirūpina vaikų priežiūra, nes, sakoma, kad tuo laiku vaikų kūnas ir kraujas suteiktas nežemiškos galios.

Paskiros giminės šiandien, kaip ir prieš daugelį metų, dar tebetiki senaisiais prietaisais ir, valgydami žmogieną, tebemano, kad mirusiojo dvasinys ir fizinis stiprumas perėina į juos pačius. Kai nužudomas koks nors žymus žmogus, tai visa giminė jo kūną išsidalija po gabaluką ir suvalgo. Yra tokių, kurie suvalgo savo priešinius, žuvusius per giminių karus. Bet, kai karų nebūna, jie pasitepina bet kokia žmogiena.

Galimas dalykas, sako sveicarų korespondentas, kad žmogienos valgymas čia turi kitą priežastį, bet, palyginti, nedaug tepatestinama, tai šitai, jog Nigerijoje jaučiama mėsos stoka.

Nigerijoje gyvenantieji bal-

tieji svetimam žurnalistui atsisako suteikti bet kokių informacijų apie kanibalizmą, nes jie yra įbaiminti. Jie tvirtina, kad panašūs atsitikimai tepasikartoja tik tolimose ir miškingose vietose. Policija tvirtina, kad ligajūni kanibalizma pavyks išnaikinti. Bet etniniai ekspertai, su kuriais korespondentui teko kalbėtis, yra žymiai pesimistiškiau nusiteikę. Jie remiasi tuo šimtmečių gyventojų tarpe įsitikinusių papročiu. Dar visiškai neseniai čia buvo nužudytas vaikas, kurio krauju palaistyta dirva, kad geriau derėtų. Ypač kenčiančios žmonos. Prieš dvidešimt metų jos kartu su tarnaitėmis buvo deginamos, mirus jų vyrams. Tik jau labai "kultivuotos" giminės, ypač kovojant prieš įvairių ligų epidemijas, žmogaus krauju auką pakeitė gyvulio auką.

Britų policijai, kuri su kanibalizmu kovoja didžiausiu užsispyrimu, nevisur pakankamai sekasi. Ypatingu sunkumu jie susilaukia kovoje prieš vadinamus leopardininkus. Šie, vietiniai gyventojai, apsidangstę leopardų odomis, puola savo aukais ir, užmušę jas, išima ir suvalgo jų širdį ir išgeria kraują.

ČANKAIŠEK SPRENDŽIA PROBLEMĄ 'BŪTI AR NEBŪTI'

Artimiausieji trys mėnesiai, kaip sako politiniai komentatoriai, išspręs galutinai Formozos likimą. Ir patys Kinijos valdovai maždaug šita prasme kalba. Neseniai, kai Čankaišekas iš Čusano salos atitraukė 150,000 karių ir ją užleido komunistams, jo krašto apsaugos politinis vadovas, jo paties vyriausiasis sūnus, buvo pareiškęs:

"Atelnančių 100 dienų laikotarpyje išspręs Formozos likimas. Jeigu atsilauksime, tai laikysimės istisus metus. Tuo laiku galį įvykti drastiskų pasikeitimų ir tarptautiniam gyvenimui". Jis davė suprasti, jog tame laikotarpyje galįs kilti ir tretysis pasaulinis karas, kada tautinė Kinija atsidursianti vakariečių pusėje.

Atitraukdami savo kariuomenę iš Čusano, kinų nacionalistai manė sustiprinsią savo pajėgas Formozoje, kurioje kiekvienam metu tikimasi komunistinės invazijos.

Bendrai, kinų nacionalistai yra įsitikinę, kad jeigu komunistai nepradės invazijos ligi liepos pabaigos, tai artėjantis taifūno sezonas visu 100 mylių pločiu sugrąžinsias jų ofenzyvinis planus ir nukelsias juos net ligi atelnančių metų.

Nors komunistinė Kinijos armijos vadovybė ir skelbia netrukus pradėsianti "Formozos išlaisvinimą", bet vis tiek tikrumoje šiam planui įvykdyti tenka tik atelantieji trys mėnesiai, kada pasibaigia žiemos audros ir prasideda taifūno sezonas. Tik klausimas, kaip jie galės tą generalinį puolimą įvykdyti. Jie turi praėiti 120 mylių įlankos. Bet Čankaišekas turi 10 torpedinių laivų, 20 kanonierių, keletą minu gaudytojų ir kovos laivų, be to, pakankamai stiprią aviaciją, tuo tarpu, kai komunistai turėti vos porą torpedininkų, du kanonierius ir tik keletą kitokių karo laivų.

178 tūkst. lapelių, kuriuos tautinės Kinijos lėktuvai išmėtė Kinijoje, buvo paaiškintas vyriausybės atsitruikimas iš Čusano. Juose tvirtinama, kad sovietai įrengė net 12

aerodromų pulti Čusano salą. Dėl tų priežasčių, kaip tvirtina tautinė vyriausybė, nebuvo prasmės toliau laikytis Čusano. Kaip ji sako, šiuo metu tautinės vyriausybės rankose dar tebėra, išskyrus Formozą, Pescadores salos ir Quemoj, esanti tiesiai prieš komunistinę Amoy salą.

Formozoje šiuo metu yra per 400,000 karių. Ji yra tarp Hongkongo ir Sanhajaus, apie 200 mylių nuo pietų — rytinės Kinijos krantų. Čia dabar Čankaišekas sukaupe visą savo karines pajėgas, manydamas apsiginti, kai 1949 m. gegužės mėn. pabalgio neteko Sanhajaus. Čia atgabenti ir visi tautinės Kinijos turta, aukas ir kitos brangenybės. Iš čia, jeigu Čankaišekas atsilauks, turės prasidėti ir Čankaišeko grįžimas į tikrąją Kiniją.

Tuo tarpu dar nežinia, kaip pakryps įvykių raida. Amerikiečių karinių specialistų nuomone, Čankaišekas šioje saloje turimą kariuomenę turėtų sudrekuoti ligi 150 tūkst., o likusią paleisti dirbti salos pramonėje. Čia, kaip žinia, yra įvairių žemės turtų, pradedant sidabru, anglimi, aukso, fosforu ir baigiant aukso, priylgstančiomis naftos kasyklom. Veikli ir judri armija galėtų salą ginti, nes vis tiek nacionalistai savo aviaciją ir laivynu pralenkia komunistus.

Svetimšaliai, kurie vis atvyksta iš Sanhajaus, tvirtina, kad komunistai vykdo didelių invazinis pasirengimus. Maotsetungo armija užsiėmusi specialiu invazinis dailinių parengimu.

Sakoma, kad ir amerikiečių okupacinė valdžia Japonijoje dideliu susidomėjimu sekanti įvykius Kinijoje. Gen. McArthur visą laiką Formozą laikė raktine Vok. Pacifiko Amerikos gynimosi pozicija. Jis neseniai tarėsi su nacionalistinės Kinijos vadais, ji aplankiusiais Japonijoje. Taip pat ir debatai JAV senate Kinijos klausimu aiškiai rodo, jog tam tikri sluoksniai JAV pulkai išvalduoja, kas būtų, jei Formozą grįžtų.

Ad. J.

Stalino sūnus siautėjo tėvo užnugaryje

Svenčiant Gegužės Pirmąją, pačiam Stalinui priimant parada, maskviečiai nustebe sekė vikrių kovotojų lydimą didžiulį, keturių motorų bombonešį, kuriam vadovavo oro parado komandierius, aviacijos majoras — generolas Vasilius Josifovičius Stalinas.

Stalino sūnais iškilimas viešumon atkreipė užsienio korespondentų ir diplomatų dėmesį. Jie patyrė, kad Staļinas turėjęs du sūnus. Toliau buvo sužinota, kad vyresnysis Jakovas Josifovičius gimęs apie 1905 m. Ir 1930 m. tikrąja Džiugašvili pavardę baigęs autostrados instituto Maskvoje. Jam buvusi pavesta Sibiro autostrados statyba. Iškilus vokiečių — bolševikų karui, 1941 m., artilerijos leitenanto uniformoje pateko vokiečiams į nelaisvę. Vėliau jis buvęs iškeistas į du vokiečių generolus ir nuo to laiko apie jį žinios pasibaigia. O kurie jį pažinojo apibūdina kaip

nelabai gudrią ir kuklią žmogystą.

Visai kitoks esąs antrosios Stalino žmonos, Nadeždos Alilujevos sūnus Vasilius, gimęs apie 1920 m. Kuomet vokiečiai puolė sovietus, Vasilius turėjo 21 m. ir studijavo Maskvos universitete. Jaunis studentas, nutarė pasidaryti lakūnu. Tėvui sutikus ir draugėn paėmus maršalo Budiono sūnu, abu jaunuoliai buvo pradėti mokinti vieno aviacijos pulkininko. 1941 m. rudenį abu mokiniai gavo leitenanto laipsnius. Jaunis Budionys greitai išvyko frontan ir karui pasibaigus išėjo atžymėtas kapitonu. Tuo tarpu Vasiliaus pasiryžėjimams esant blankesniems, karo pabaigoje jį matome pulkininko laipsnyje, turint Raudonosios Vėlavos, Suvorovo ir Kotuzovo ordinus. Vokietijai kapituljavus, jam pavadamas prie Berlyno penktos kovos lėktuvų divizijos vadovavimas.

nuolat perbėgant į amerikiečių Rusų kariškiams ir civiliams ir anglų zonas, nebeįmanoma išlaikyti bent kokių paslapčių. Tarp tų pabėgėlių teko sutikti vieną seržantą ir leitenantą, dabar esančius amer. zonoje, netoli Miuncheno. Vasilių jie pažįsta labai gerai ir žino daug tokių dalykų, kurie nuo sovietų piliečių yra rūpestingai slepiami.

Į naująjį postą prie Berlyno Vasilius atvyko su antrąja žmona ir dviem vaikais. Sargybiniams ir patarnautojais jis pasiėmė 14 vyrų iš 447 aviacijos technikinio batalijono, juos aprūpino pulkionis uniformomis ir odiniais švarkais.

Dėl blogo elgesio, kerštingumo ir įpratimo savo įsitikinimui tvirtinti kumštis, Vasilius tapo visų nemėgiamas. Dėl netinkamo atsilaukavimo daužė žemesnius karininkus, mas jos vardą žodžiu ir garli (Nukelta 1,6 pusl.)

RUSŲ GALVOSENOS BRUOŽAI

Generolas ltn. T. Daukantas

Gausime sandaugą (paprastumo sumetimais neimam visų kitų elementų, pvz., apmokymo tikimo, vadovavimo ir kt.), kuri samprotavimo eigos nepakeičia, tik suprastina išvedžiojimus. Dabar palmsime jėga pacias jėgas, bet su labai mažu noru karlauti, — sakysime 0.01. Tokios kariuomenės jėga būtų sumažėjusi net šimta kartų. Taip ir yra karo praktikoje.

Dabar imsimė atstumą. Aš esu priešų įgrūstas į kalėjimą, ir atstumas man yra lygus 0. Nuliu lygi ir mano jėga (čia yra kalėjimų sistemos reikšmė). Kariuomenė, susispaudusi sasmaukoje, tarpukalnyje, defile (perėja), yra labai silpnutė. Kai tankai, batalionai įeiną į sandaugą tiesioginiai proporcingai, atstumas eina trupmena, — vadinasi, iš vieno metro aš nušausiu priešą tikrai, o iš tūkstančio — ne, nes mano jėga yra sumažėjusi dėl atstumo padidėjimo. Tuo būdu priešas, besibraunantis į Rusijos erdves, mažina savo jėgas atstumo padidėjimo santykiu. Pvz., kai atstumas padidėja 10 kartų nuo savo bazu, tuo pačiu 10 kartų sumažėja priešų jėga. Be to, atstumas dar reikalauja jėgų transporto tiekimo linijų ap-

saugai. Maža to, pažiūrėkit į žemėlapi. Rusijoje nelengviamas fronto praplėtimas. Europa nuo Kielio į Triestą yra siauresnė, negu nuo Murnansko iki Novorossijsko. Štai, šitokios keleriojos reikšmės yra Rusijos erdvė karybai. Tai nesupratę, talentingieji vadai, sakysime, Zalkevskis (Zalkauskas), Karolis XII, Napoleonas ir 1941—44 metų vokiečiai pralaimėjo. Tačiau, supratę atstumų pavojų sau patlems ir negiąmą atstumo reikšmę rusų gynybai, kai į erdves neišbraunama, o kovojama Rusijoje; pakraščiuose, 1853-6 m. britai, prancūzai bei italai ir 1904-5 m. japonai privertė rusus nusileisti, pripažinti save nugalėtus, prlimti svetimųjų valią taktai sudaryti, būdami už 3 — 8 tūkstančių km nuo rusų sostinės. Abu kartus iš pagrindų buvo sudrebėjusi rusų imperija.

Tai buvo praetyje. Dabar technika žymiai pakeitusi padėjęs rusų nenaudai. Atstumas, padaugintas iš laiko, reikalingo jam nugalėti, sumažėjo. Žinios kuo greičiausiai suteikiamos su telegrafu, telefonu arba radijo pagalba. Transportas pagreitėjo ir, be to, padidėjo galimam didesnio tūrio ir svorio krivius gabenti. A-

viacija panaikino sauskelio sunkumus ir pagreitino puolimo greitumą. Šiandien erdvė, suprasa ir iškaikuliota (apskačiuota), yra mažai pavojinga. Ji yra mažiau vertinga gynybos veiksnys. Dabartiniai Rusijos valdovai puikiai įvertino pasikeitimą ir plečia karo jėgų talkininką — pramonę, o JAV pramonės ligi šiol niekas dar negalėjo konkuruoti.

e PRAMONĖ
Europinio pavidalo rusų pramonės užuomazga atsirado Romanovų laikais, t. y., XVII a. (anksčiau buvo tik grynai karo reikalams "pušėnyj dvor" — patrankų lėjykla Maskvoje). Rusų pramonė pradžia davė Petras I. Jam talkininkavo būsimieji Rusijos milijonieriai (per du šimtmečius) Stroganovai, Morozovai. Pramonės plėtimosi tempas buvo rusiškas: "delo ne volk: v les ne ubežit" — darbas ne vilkas: iš miška nepabėgs" (gali palaukti), lygiai kaip ir transportas "tše jedes, — daise buds — lėčiau važiuos" — toliau atsidursi!

Marksistai, paėmę vardžią ir idėjas sėmę iš vakariečių Markso "Kapitalo", pramonę suprato vakariečių, net (tęsinys 7 pel.)

MUMS

NESAPNUOTA STAIGMENA

Ryšium su š. m. gegužės 19 d. "Vienybėje" tilpusiu J. Šilainio straipsniu "Kieno naudai tai daroma?", redakcijai rašyame laiške Tėvas Tomas Žiūraitis, O. P., šitaip pasisako: Ponia A. Mc. ir šilainis teisingai galvoja: pirmasis — būtina yra, kad vadovaujanti asmenys būtų aiškūs ir, kiek galima, be priekaištų. Tik per griežtai prasikaltėjus grupuoja. Antrasis — teisingai teigia, kad dabartiniai geri darbai jau tuo pačiu įrodo žmogaus garbingumą bet kuriam kurybiniam darbu. Taip pat teisinga, jei kiekvienas savuosius kalinčius išsibūsinėtų — visų kalinčių būtų švarūs... Tik pastarasis, p. šilainis, pyktelėjo ir užmiršo teisingą išvadą padaryti, net dvokintaiam ciniskumui pasidavė.

Kada pykdami mokome — visada ad hominem pataikome. Pirmiausia, p. šil. neteisingai meta šešėlių katalikų Bažnyčiai inkvizicijos klausimu, neatsižvelgdamas, kiek kat. dvasiškija čia būtų tariamai prasikaltusi, jau šių dienų akimis žiūrint. Nekalbū apie atskirus tu laikų atvejus dėl inkvizicijos. Jei p. šilainiui būtų žinomas bizantiškos viduramžių valstybės supratimas ir jų valstybės teisės kodexas, jei dar pridėsimė prie tu laikų valstybinio — politinio nusiteikimo dar viduramžių žmogaus psichologinį mokytyvą, tai ir bus aišku, kodėl Bažnyčia aiškino eretikus, o valstybės įsakymu jie buvo deginami, ant kuolo net mavo namai. Prievarta į dangų varyti — inkvizicija nebuvo ir negalėjo būti Katalikų Bažnyčios doktrina teorijoje ir praktikoje.

Kat. Bažnyčia ir dabar visu griežtumu aiškina ir smerkia eretines doktrinas, bet ne asmenį. Bažnyčia ir dabar išskiria savo nari, jei šis nesilaiko Bažnyčios tvarkos, drumscia Kristaus Apreiškimą: jį ekskomunikuoja, atskiria iš savo tarpo, kaip nenorintį B-čios dėsnių laikytis, bet nepasmerkia arba grasina kokiomis prievartos priemonėmis, o tik konstatuoja faktą. Pagaliau Bažnyčios kanonai ne šiandien parašyti ir neatsitiktinai III knygos, 3 sk. kan. 1351 atsiradęs.

Niekas neįrodo, kad Inkvizicijos žudynės yra Kat. Bažnyčios (ir jos dominikonų) padaras. Juo labiau neįrodo, kad Bažnyčia eretikus ant kuolo movė, o vienuoliai (dominikonai) nelaimingųjų žmonas... Svetimas žmonas "riušioti" (jei taip pasitaiko), tai nėra nei pasaulietiško, nei vienuoliškumo požymis, o atskiro žmogaus silpnybės ar neatsargumo pasireiškimas.

Visuose luomuose pasitaiko ir pasitaikys klaidų, atsiras Judų, bet inkvizicijos laikų vienuolių priylginti NKVDI-stinio bardako sadizmų — nesapnuota staigmena!

Tėvas T. Žiūraitis, O. P."

KURSTO PRIEŠ JAV

Neseniai grįžęs 6 metus sovietų nelaisvėje išbuvęs vokiečių pulkininkas Feldman sako, kad rusų tauta yra ruošama prie karo su JAV. Krastė yra varoma pilna neapykantos propaganda prieš vakariečius, o ypač prieš amerikiečius.

Dėl visų ykiantųjų krašte negerovių (skurdas, blogas defliacija ir t.t.) yra kaltinamos JAV. Sovietų laudis būtų visai nenustebinta, jei vieną dieną kiltų karas tarp sovietų ir vakariečių.

Daina skraidančiom žuvim

(tesinys)

— Atsitikti kas nors gali visuomet, — pasakė ponas Smith šypsodamasis. — Aš manau, eidamas gulti jūs pasilimate ir lovą revolvėrį. Šiuo atveju gal geriau jūs palikite jį čia? — Peregrinus Smart nieko neatsakė, ir jie abu išėjo į stotį.

Sekretorius ir ponas Jameson šią naktį miegojo aukštai, pono Smart miegamajame. Teisingiau sakant, Jameson miegojo prieškambarėje, tačiau durys į miegamąjį buvo atviros ir abi patalpos sudarė tarytum vieną kambarį. Tik miegamasis turėjo dideles, į verandą vedančias šonines duris, iš ten galima buvo patekti į užpakalinį kambarį, kuriame buvo saugojamos auksinės žuvys. Boyle patraukė savo lovą skersai durų, norėdamas užverti jomis išėjimą, pasidėjo revolverį po pagalve, nusirengė ir atsigulė, jausdamasis panaudojęs visą saugumo priemones prieš neįmanomą arba netikrą įvykį. Jis galvojo, kodėl būtent šį vakarą jis turėtų bijotis normalios vagystės, ar dėl to, kad grafas de Lara pasakėjo savo neįmanomas istorijas? Jos juk buvo nuastos iš sapno ir beveik nesiskyrė nuo jo.

Senasis buhalteris buvo šiek tiek neramesnis, negu paprastai, tačiau jis tuojau atsigulė ir lovą ir užmigo. Mėnuo švietė ir vėl užgeso, ir žaloji aikštė bei pilkieji namai aplinkui tunojo vieniši ir tylūs, ir viskas įvyko tik tada, kai ryto prieblanda pilkame rytų danguje praplėšė pirmąjį baltą plyšį.

Būdamas jaunesnis, Boyle turėjo sveikesnį ir stipresnį miegą. Pabudusdamas jis visuomet turėdavo nusipurtyti nuo savęs tam tikrą našta. Be to, jo sapnai, tarytum polypų rankos, surakindavo jo šviesėjantią sąmonę. Šią naktį jo sapnai keitėsi, sklaidėsi ir siautulingai sukosi aplinkui, jis girdėjo kažkokį gūdų ošimą, primenantį požeminę upę. Gal būtų tai nebuvo niekas kitas, tiktai senojo Jameson kriokimas. Tačiau sapnuotojo galvoje šitas ūžimas ir sukimas susipynė su grafo de Lara žodžiais apie okultines sąvaybes, kurios pereina per vietą ir laiką ir kurios gali apvertsti aukštyn kojomis pasaulį.

Pirmieji jo patirti ryškesni išpuoliai buvo vienos dainos žodžiai, palydinti gražuos, metalinio tono. Žodžiai buvo tariami užsienio tarybų akcentu, dainuotojo balsas jam atrodė svetimas ir drauge gerai pažįstamas. Tačiau jis vis dar negalėjo išsiaiškinti, ar tik jis nesapnuoja esąs poetu.

Per jūras marias, miškais ir kalnais, skraidančios žuvys atlėks tuoj čionai, Jos girdi skambėjimą mano dainos, Pas mane, pas mane — Jos visos atskris. Nepaliks nė vienos Daina, kuri žadina jas —

Jis pašoko ir pamatė, kad jo bendras jau buvo atsikėles iš lovos. Jameson buvo atidares verandos duris ir šaukė kažkam, kuris stovėjo gatvėje.

— Kas ten yra? — suriko jis grasinamai. — Ko jūs norite?

Jis apsisuko ir susijaudinęs tarė į Boyle: — Ten apacioje kažkas vaikiojasi. Aš žinojau, kad šianakt nebus saugu. Geriausiai aš uždėsiu geležinius skersinius ant durų. — Jis skubiai nubėgo į apaciją, ir Boyle tuojau išgirdo skersinių tarškėjimą ir skambėjimą. Tada jis išėjo ir verandą ir pažvelgė į ilgą pilką gatvę, einančią pro pat namus. Jis pagalvojo, kad vis dar tebesapnuoja.

Pilkame kelyje, per vieniasis pelkes ateinančiame į šitą anglišką kaimą, stovėjo būtybė, kuri galėjo būti atsiradusi iš džunglių arba iš cirko — būtybė iš vienos fantastiškos grafo apysakos, būtybė iš tūkstančio ir vienos nakties. Vaiduokliška pilka prieblanda, kuri šviesėjajoje naktįje jau galėjo parodyti daiktų bruožus, tačiau drauge ir viską blankino, pamažu liko nuo žemės ir prieš Boyle akis atvėrė orientališkai apsiropusį žmogų. Ilga ir plati jūros mėlynumo spalvos juosta turbano pavidalu buvo suvukta aplink galvą, uždengdama net veidą. Veidas pražuvo joje tarytum po kauke, vienas juostos galas kabėjo tarytum šydas. Be to, galva buvo palenki ta ties keistu muzikos instrumentu, kuris galėjo būti padarytas iš sidabro arba iš plieno ir turėjo išlenktą arba perlaiztą smuiko formą. Buvo grojama dantuota plokšte, arba sidabrinėmis sukumis, ir tonai skambėjo keistai aukšti ir skardūs. Kol Boyle galėjo prapertti burną, iš po apsiausto vėl suskambėjo šitas keistas balsas, tęsdamas prieš tai dainuotą dainą:

Lvų paukščiai aukšniai iš medžio užburto, Atskris mano žuvys, atskris mano turtas, Per laiką ir erdvę atgal pas mane —

— Jūs čia neturite ko ieškoti, — sušuko Boyle, pats nežinodamas ką sakyti.

— Aš ieškau savo auksinių žuvų, — suriko svetimas, kalbėdamas labiau kaip karalius Saliamonas, negu kaip basas, ir nuskurusį mėlyną apsiaustą išisukęs beduinas. — Ir jos ateis pas mane. Ateikite!

Jo balsas pakilo iki splegimo, ir toki pati

spiegiantį toną išviliojo jis iš savo keistojo instrumento. Šitas tonas perėjo Boyle tarytum dūris per galvą, ir tuo metu jis išgirdo lengvą garsą, pervertiantį šnabždesį. Taiėjo iš tamsaus kambario, kuriame stovėjo vaza su auksinėmis žuvimis.

Boyle apsisuko, ir tą akimirką iš tamsaus kambario pasigirdo garsas, nunešans ligu skambančiu aidu, tarytum kas būtų paspaudęs elektros mygtuką. Tuoj po to pasigirdo stiklinio indo kritimas ant grindų. Buvo praėjė tik kelios sekundės, kai Jameson nuo verandos pašaukė aną vyrą, tačiau senasis buhalteris jau vėl buvo viršuje. Jis buvo uždušęs, nes turėjo skubiai lipti laiptais, o jo širdis prieš šito nebuvo pripratusi.

— Duris dėl visa ko aš užsklendžiau, — pasakė jis.

— Tvarto duris, — atsakė Boyle iš tamsaus kambario.

Jameson taip pat įėjo į šitą kambarį ir pamatė, kaip Boyle spokso į grindis, nubertas margom stiklo skeveldrom, tarytum vaivorykštė būtų subyrėjusi į nesuskaitomus gabaličius.

— Tvarto duris? Ką jūs tuo norite pasakyti? — paklausė Jameson.

— Tuo aš noriu pasakyti, kad žirgas pavogtas, — atsakė Boyle. — Skraidantį žirgal. Skraidančios žuvys, kurioms mūsų arabiškasis draugas ten apacioje turėjo tik sušvilpti. Jis ištraukė jas, tarytum jos būtų buvusios pririštos ant siūlų, kaip marionetės.

— Bet kaip jis galėjo tai padaryti? — nuagalėtas išspaudė senasis buhalteris.

— Šiaip ar taip, jos yra dingusios, — trumpai atsakė Boyle. — Štai, guli sudaužyta vaza, kurios atidarymas būtų pareikalavęs daug laiko, gi sudaužymui pakako kelių sekundžių. Tačiau žuvys yra dingusios, ir Dievas žino, kaip, nors aš galvoju, kad čia mūsų arabiškasis draugas turėjo tarti savo žodėli.

— Mes galšiname laiką, — nesuvisokdamas prabilo Jameson, — mes turime jį vyti.

— Bus geriau, jeigu mes tuojau paskambinsime policijai, — atsakė Boyle. — Savo žinioje jie turi telefonus ir automobilius. Tačiau gali būti dalykų, prieš kuriuos net telefono laidai ir policijos automobiliai gali būti bejėgiai.

Tuo tarpu, kai susijaudinęs Jameson skambino policijai, Boyle vėl išėjo į verandą ir skubiai pažvelgė į pirmoje ryto ausroje gulintį gėlavę. Vyro su turbano nebuvo nė kvapo, aplinkui negalima buvo pastebėti jokio gyvybės ženklo, nors prityrusi ausis "Mėlynosios Sielinos" viesbutyje, gal būtų, būtų galėjusi išskirti silpnus rytinius garsus. Tačiau dabar Boyle pirmą kartą su pilna sąmone pastebėjo tai, ką jis visą laiką buvo stebėjęs nesąmoningai. Tai buvo paprastas faktas: pilkioji aikštė nebuvo visai pilka, blankioje šviesos juostoje švietė viena dėmė, lempos šviesa viename priešais esančiame name. Kažkas jame, ko negalima buvo apimti protu, sakė jam, kad lempa degė visą naktį ir užgeso tik dabar, prašviesėjus. Jis suskaitė namus — šiaip ar taip, tai galėjo būti grafo de Lara namai.

Tuo tarpu atvyko inspektorius Pinner su keliais policininkais ir ryžtingai ėmėsi darbo. Jis žinojo, kad pavogtų brangenybių keistumas suteiks pakankamai vietos laikraščiųose. Jis viską ištyrė, viską išmatavo, kiekvieno pareiškimo užrašė ir protokolą, paėmė kiekvieno pirštų nuospaudas, kiekvieną apžiūrėjo, ir pagaliau atsistojo prieš istoriją, kuria jis negalėjo patikėti. Arabas iš dukumos atėjo angliško kaimo gatve ir sustojė prie pono Peregrinus Smart namų, kurių užpakaliniam kambariui buvo saugoma vaza su dirbtinėmis auksinėmis žuvimis. Jis padainavo dainelę, ir vaza susprogo, tarytum bomba, o žuvys išnyko eterijoje. Inspektorius negalėjo nurašyti ir paaiškinamas vieno užsienio grafo, kuris lėtu lūliuojančiu balsu kalbėjo apie patyrimų neribotumą.

Mažajam rateliui priklausančių asmenų laikysena buvo labai charakteringa. Kita rytą sugrįžęs iš Londono, Peregrinus Smart pirmiausiai išgirdo apie savo turto netekimą. Pradžioje, žinoma, jis buvo labai prisigėtas, tačiau jame slypinti dvasia ir žygių troškimas, sutelkęs jam kovojančio gaidžio įžulmą, tuojau jo dėmesį nukreipė į pradėtus sekimus. Vyrai, vardu Harmer, atvykusiam nupirkti skraidančias žuvis negalima priekalgtauti, jeigu jo veidas įgijo kvailą išraišką, kai jis sužinojo, kad brangiosios prekės jau yra išskridusios. Tačiau iš arčiau galima buvo pastebėti, kad jo išai ir antakiai spinduliuoja tam tikru nusivylimu. Akys, stebėtinose visą draugią, bilzgėjo budrumas, o gal būtų ir surizimas. Banko direktoriaus, vėlesniu traukiniu taip pat sugrįžusio iš Londono, alyvų spalvos veidas, atrodė, ypatingai traukia šias akis. Kas liečia kitus du šios draugiškos narius — tai tėvas Brown daugiausia tylėjo, jeigu tik nebūdavo užkalbinamas, ar klausiamas nuomonės, o liečiasis Harlopp tylėjo net ir tais atvejais.

Kai laisvoje Tėvynėje žydėdavo pavasariai...

Tačiau grafas nebuvo tas žmogus, kuris būtų praleidęs kokią nors progą, galėjusią paremti jo pažiūras. Su nuolankiausia šypsena, kokią tik jis kada nors ir kam nors galėjo suteikti, jis kreipėsi į savo racionalistiškąjį varžovą daktarą:

— Jūs turėsite pripažinti, kad kai kurios istorijos, vakar atrodžiusios tokios netikros, šiandien jau realiau skamba. Jeigu skarmalotąs elgeta, sustojęs prieš keturias namo sienas, vienu apdžiū gali susprogdinti jų viduje stiklą, tai jau yra dvasinių jėgų stiprumo ir materialinių ryšių menkystės pavyzdys...

— O aš norėčiau įrodyti, — staiga pašoko

daktaras, — kad pakanka tik poros mokslinių žinių, ir bus aišku, kaip tokie dalykai padaromi.

— Ar jūs tikrai norite tuo pasakyti, — paklausė šiek tiek susijaudinęs Smart, — kad moksliskai galite išaiškinti šitą paslaptį?

— Tai, ką grafas vadina paslaptimi, — atsakė daktaras, — nėra paslaptis. Tai jau tvirtai nustatyta. Garsas yra niekas, tiktai sviruojanti banga, o tam tikri svyravimai gali susprogdinti stiklą, jeigu tik garsas ir stiklas yra atitinkamos rūšies. Vyraus, stovėdamas gatvėje, nesvarstė, kas, grafo manymu, yra (Bus daugiau)

DIDJŲ KELIAUTOJŲ PRISIMINUS...

Tai vyrai, kuris pirmasis reikalavo pasaulio lietuvių bendruomenės

Per 20 metų nepriklausomybės metų Lietuva niekuo neatsilikusi nuo to, kaip vadinamųjų didžiųjų tautų: Darius ir Girėnas pirmajam dvidešimtmetyje buvo perskridusiu vandenyną, Lietuvos Universitetas prilygo pasauliniams mokslo židiniais, muzikoje — mūsų kompozitoriai paskutiniais metais gavo antrąsias premijas po garsiojo Bartoko, o jei Mato Salčiaus "Svečiuose pas 40 tautų" būtų išję kurioj kitoj kalboj, ne lietuvių, tai tikriausiai būtų buvusi labiausiai gaudoma metų knyga.

Matas Šalčius, nors kalbėjo ir rašė keliasdešimčia kalbų, buvo patriotas ir kūrė savajai tėvynei, sąjiesiems žmonėms. Todėl visiškai teisingai suprata jo skausmą "Trimitas", rašydamas: "Matas Salčius visą savo amžių siekė savo kraštui garbės, šlovės, garsindabla žurnalisto plunksna... mirė, deja, Bolivijoje".

Pagal "Lietuvių Rašytojų Kalendorių" M. Š. gimė 1890 m. rugsėjo 21 d. Čiudiškių kaime, Prienų valsč. Būdamas 14 m., jau rašė korespondencijas. Baigęs gimnaziją, mokytojavo ir buvo pakviestas redaguoti prie "Lietuvos ūkininko" ir "Lietuvos žinių"ėjusi priedą "Mokykla". Nuo 1909 iki 1914 m. buvo uolus "Vienybės" Amerikoje ir "Varpo" Tilžeje bendradarbis.

Karui prasidėjus, laimingai pro Vladivostoką, Kiniją ir Japoniją, pasiekia Amerika. Čia rašo į Vlenybe, Tėvynę, Amerikos Lietuvių, redaguoja Ateitį, Karolio Vairo iniciatyva įkurtosios Lietuvių vidurinėsios srovės "Tautinės Sandaros" oficioza.

K. V. Račkauškas nepaprastus nuopelnus priskiria M. Salčiui, pravėdant Lietuvių Dieną ir Lietuvos Bazarą 1916 metais.

PER 3 SAVAITES M. S. SUORGANIZAVES DAUGIAU KAIP 400 LIETUVIŲ DIENOS RINKLIAVŲ SKYRIŲ. Buvo surinkta apie \$230.000, o Amerikos R. Kryžiu parėmus Lietuva gėlbėti, suma padidėjusi iki \$460.000! Lietuva Europos Tautų bazare buvusi

taip sėkmingai atstovaujama tik Mato Salčiaus ir jo Baltimorėje atstaus Viktorijos Venciuviėnės dėka.

Kada V. Venciuviėnė, dr. B. K. Venciuas žmona, pirmą kartą Amerikos istorijoje pradėję taip plačiai Lietuvos propagandą New Yorko spaudoje, M. Salčius užliariaravo lietuviškąją... Nepriklausomos Lietuvos šūkis buvo čia pirmojej vietoje.

1918 m. pradžioje M. Š. jau sumerimo Amerikoje, tvirtindamas, jog jis labiau būsiąs reikalingas Lietuvoje. Šitai jo darbuotė Lietuvoje trumpai aprašė Kalmantas, paskutinysis "Trimito" redaktorius, dabartinis Sibiro tremtinys... "1918 m. sugrįžęs Lietuon, buvo "Svietimo reikalų" redakcijos sekretorius, vėliau kviečiamas perimti "Spaudos Biurą", kur leido laikraštį "Saulėtekis". Tuo metu bernotinininkai šiauliuose nukovė keliolika lietuvių kareivių, ir Matas visa energija puošėsi organizuoti civilinę ginkluotą pajėgą... Jo iniciatyva buvo suaukti keli susirinkimai, kuriuose nusvietė reikalą kreiptis į vyriausybę ir prašyti leidimo apsiginkluoti ir karinių instruktorių. Anot A. Klimo ir A. Vienuolio-Zukausko, net

IR SAULIŲ SAJUNGOS VARDAS BUVĖS M. S. PASIOLYTAS. Taip pat, anot Kalmanto, M. Š. užmezgęs ryšius su Šaulių Sąjungos kūrėju Vladu Patvinskiu ir, šiam sutikus, Sąjunga pradėjusi gyvuoti. M. Š. redagavo pirmuosius "Trimitus", iki vakuojanti svarbi Šaulių Fronto štabo viršininko vieta privertė "Trimitą" perleisti Tumui - Valžgantui. 1920 — 1929 m. jis yra "Lietuvos" redaktorius, Elitos direktorius, "Liet. Aido" red. ir kt. 1929 m. pradeda savo nuostabiąs keliones, kurių pasėkoje gausybė straipsnių ir šesiu tomų veikalas "Svečiuose pas 40 tautų". Dabar išskaitydamas šia

REIKALAVO PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ir Baltijos Federacijos! Jis mirė po dviejų valandų balios agonijos Guayramarene, Bolivijos karo ligoninėje. Palydėtas Brazilijos vyskupo ir konsulo dr. Rui Barreto, poros vietinių ir tik vieno tautiečio, jis buvo palaidotas miestelio kapinėse. Per 10 metų jo kapas ilgą laiką buvo gražiai užlaikomas, nes baltas kryžius byloja "Čia lisis lietuvis rašytojas ir žurnalistas Matas Salčius".

Alf. Almus

Mirtis išplėšė du menininkus

(Mūsų Kanados bendradarbių)

TORONTO, ONT. Gegužės 18 ir 19 dienomis vietos lietuvių skaudžiai sukrėtė dvi lietuvių menininkų staigios ir netikėtos mirtys. Tomis dienomis su mumis amžinai atsiskyrė pianistas Antanas Dvarionas ir smuikininkas Vladas Rimša.

Dar tik prieš keletą dienų, tai yra, gegužės 14 d., Toronto lietuviškoji visuomenė gėrėjosi šių menininkų koncertu, kuris buvo pavadintas "Vlado Rimšos atsisveikinimo koncertu". Smuikininkas, mat, buvo gavęs stipendiją ir netrukus ketino išvykti savo muzikos studijų į Romą. Smuikininkui koncerte akompanavo pianistas Antanas Dvarionas. Menininkai dar buvo numatę ir kitose kolonijose panašius koncertus surengti. Bet, deja...

Koks keistas likimo sutapimas! Tai buvo ne tik VI. Rimšos "atsisveikinimo koncertas", bet ir iš viso paskutinis šių abiejų menininkų pasirodymas.

Gausiai torontiečių palydėti, pirmą vieną, paskui kitas, atgulė amžino poilsio svetimoje žemėje. Jie abudu buvo čia neįėjai iškūrę ir labai gvyal reikišči mūsų muzikiniame gyvenime.

Antanas Dvarionas yra tos gausios Dvarionų muzikų šeimos narys. Plačiai žinoma yra jo sesuo solistė Julija, brolis pianistas ir dirigentas Balys (šiuo metu esąs Lietuvoje) ir pianistas Valys (tremtyje).

A. Dvarionas aktyviai dalyvavo Lietuvos operos kūrime, dirbdamas joje kaip chormelsteris, užkulisinės muzikos vedėjas ir solistas, joje išbūdamas net 13 metų. Tremtyje gyveno Danijoje. Kanados žeme pasiekė 1948 m. Toronte buvo ne tik aktyvus bendruomenės narys, bet, svarbiausia, visur uoliai dalyvavo kaip pianistas ir vargonininkas, refizerius ir visoks muzikinio gyvenimo darbuotojas.

Jo mirtis artimiesiems buvo itin staigi ir netikėta, nes dar gegužės mėn., ištikus širdies trambozui, buvo atsigulęs į ligoninę, ir vėliau gerai jaučėsi. Paliko žmoną, sūnų ir 79 žmonos mamytę.

Vladas Rimša — yra mūsų jaunesniosios menininkų kartos narys. Kauno Konservatorijoje trejus metus mokėsis Motekaičio klasėje, tremtyje studijavo Vienos ir Bregeno muzikos mokyklose. Dabar ruošėsi savo muzikos mokslius smuiko srityje pagilinti Italijoje. Kanados lietuviams, prieš išvykdamas atgal į Europą, buvo pasirengęs suruoti kelis atsisveikinimo koncertus. Deja, vienintelis koncertas Toronto ir buvo galutinis "atsisveikinimo" koncertas. VI. Rimša mirė, trumpai tesirgęs plaučių uždegimu. Vėlonis ir Kanada buvo atvykęs 1948 m. kovo mėn.

R. Teksn.

ATSIJUSTA PAMINETI

"Lietuva Brangi" — Stasys Yla. Skirta iškeliaujančiai sėsei ir proliui. 1950 — šventieji Metal. Išleido LT Kat. Akc. Centras, spaudos darbus atliko "Ventos" leidykla.

"Memorandum of the restoration of Lithuania's Independence". Parengta VLIK'o. Išleista Vykdamosios Tarybos.

"Paslaptis" — Kotryna Gri-gaitytė. Ilustravo V. K. Jonynas. Išleido "Venta" 1950 — šventaisiais metais. Tiržas 800 egz. Kaina DM 3.

"Aš laikiau pamaldas už Staliną" — stačiatikių dvasininko pasakojimas — Vyt. A. Brazilius. Spausdinta "Dirvos" spaustuviėje Clevelande, Ohio. Kaina 50 c.

"Istoriniai padavimai" — dr. Jonas Balys, 1949 m. išleido Liet. Kat. Spaudos Draugija. Spaudė "Draugo" spaustuviė. "Žmogus, kuris amžinai keliavo" — reportažai iš kelionių Lietuvoje — A. Vilainis. Viršelis ir ilustracijos dail. J. Pautieniaus. I sąsiuvinis, 1950 m. išleido knygu leidykla "Nemunas", Ciccero, III.

Vienybės IVAIRENYBĖS

VOKIEČIAI TEIS ILŽE KOCH

Buchenvaldo koncentracinės stovyklos komendantas žmona Ilse Koch netrukus bus teisama pačių vokiečių. Ji kaltinama nužudius 45 kalinius ir iš jų odos įsakiusi pagaminti lempoms gaubtuvus. Prieš tai Ilse Koch už kankinimą sąjungininkų piliečių karinio teismo buvo pasmerkta kalėti ligi gyvos galvos. Tačiau gen. Clay jau baismę sušvelnino ligi 4 metų kalėjimo. Dėl šio sprendimo vėliau buvo kilę griežtų protestų ne tik gyventojų tarpe, bet ir senatė. Dar ir dabar gen. Clay neturi ramybės. Kai anąkart New Yorke įvykiame parengime pagerbti berlyniečius turėjo kalbėti ir gen. Clay, tai prieš jį demonstravusieji asmenys jam aiškiai prikišo Ilse Koch.

Atlikusi 4 metų kalėjimo baismę, ji buvo vokiečių įstai-gų sumita ir dabar laukia savo bylos, kuri birželio pradžioje bus sprendžiama Augsburgė.

Ši, viena žiauriausių pasaulio moterų, šiuo metu einanti 42 amžiaus metus, bus teis-

siama vokiečių už nusikaltimus, kankinant ir žudant pačius vokiečius. Valstybės prokuroras paskelbė kaltinimo tekstą, kuriame sakoma, jog Ilse Koch kankinusi vokiečius ir austrus ir 135 jų nužudiusi. Kaltinamajame akte taip pat sakoma, kad yra įrodymų, jog Ilse Koch lepdavusi nužudytųjų odą nuplėgti ir iš jų pagaminti lempų gaubtuvus. Prokuroras numatė pakviesti apie 200 liudininkų, kurių apie 50 būsią iš JAV.

Pats prokuroras Hans Ilkow ir jo pavaduotojas dr. Ernst Jagomast pernai buvo specialiai atvykę į JAV ir čia buv. Buchenvaldo koncentracinės stovyklos kalinių tarpe rinko medžiagą jos bylai.

Manoma, kad Ilse Koch gaus kalėjimą ligi gyvos galvos, nes mirties baismė šiuo metu Vakarų Vokietijoje yra panaikinta. Vaikas, kurį Ilse Koch kalėjime būdama pagimdė, perduotas ir augina-mas vienos labdaringos organ-izacijos.

Tako ištekejo už paprasto piliečio

Japonų imperatoriaus antroji dukterė Tako, atsiskaičiusi visų imperatoriškosios šeimos teisių, ištekejo už 26 metų Toshimichi Takatsukasa, tarnautojo, gaunančio tik 20 dol. mėnesinio atlyginimo.

Vestuvėse dalyvavo imperatoriškoji šeima ir artimieji giminės. Jaunoji buvo apsirengusi tradiciniais japonų vestuvinių drabužiais, kai tuo tarpu jaunasis buvo paprastu kostiumu. Nors jaunasis yra paprastas muziejaus tarnautojas, bet iš tiesų jis yra kilęs iš kunigaikščių šeimos.

Tūkstantai japonų stovėjo gatvėje ir, nepaisydami lia-taus, laukė kelias valandas, kad galėtų pamatyti vestuves.

Britų archeologai iš Kairo pranešė, kad jiems pavykę Irake atrasti 4 tūkst. metų senumo observatoriją, kuri buvusi Sirijos sostinėje Nimrod 2 tūkst. metų prieš Kr.

MIRGA MARGA

1892 m. vasario 7 dieną Verkojanske, Sibire, buvo šalčiausia diena pasaulyje. Tą dieną termometras ten buvo nukritęs 90 laipsnių žemiau nulius.

Siaurinėje Panamoje auga pelio platumo žolė, kurios kraštai yra tokie aštrūs, kad vietos gyventojai jais skuta-si barzdas.

Pelė, kaip ir kanarėlė, gali giedoti, jeigu, žinoma, kas nors turėtų kantrybės ją la-vinti.

Visiems nusikaltėliams Amerikoje, bendrai paėmus, tenka kalėti po 5 metus ir du mė-nestus.

Sovietinės įstaigos Rytų Vo-kietijoje apkalino amerikiečių lakūnus, būk jie primėję į jų ūkininkų laukus bulvių kirmi-nų.

HITLERIS MIRĖS

Po kapituliacijos Hitleris dingio, ir niekas nežinojo, kur jis yra. Buvo dvi versijos. Vien-a sakė, kad jis pabėgo iš Berlyno ir esąs gyvas, o kita — kad miręs.

Neseniai pasirodžiusioje knygoje, Mussmann įrodinėja, kad Hitlerio tikrai nesą.

Kai rusai veržėsi į Berlyną, Hitleris nusizūdė, nes jis bi-jojo gyvas paklikti į joms ir rankas, kad jo nekankintų. Prieš mirtį jis dar susituokęs su Eva Braun, su kuria 14 metų draugavo. Praėjus 48 val. po jungtųjų, Hitleris su Eva Braun nusizūdė savo dar-bo kambary. Jo artimiausieji bendradarbiai jų lavonus ap-tylė gazolinu ir sudegino. Li-kusius po sudeginimo lavonų likučius pakasė Reicho kan-celiarijos sode.

Rusai, užėmę Berlyną, sode rado žmogaus žandikaulį. Hit-lerio dantų gydytojas tvirtin-a, kad tas žandikaulis esąs Hitlerio. Nežinodami daugelio artimų Hitlerio bendradar-bių lūždijimo ir rasto žandi-kaulio, rusai tvirtina, kad vi-sa tai dar neraiškia, jog Hit-leris esąs miręs.

Mussmann mano, kad jie tai skelbia vien tik propagan-dos sumetimais. Hitleris buvo vienas žymiausių masių kal-bėtojas, bet taip pat ir bailys, — sako Mussmann. Nors Ber-lyno radijas sakydavo, kad Hitleris esąs pirmutinėse fron-to linijose, bet, iš tiesų, jis fronto ir karo ligoninių nie-kad nėra lankęs.

Teismas patvirtino Rossellini sutuoktuves

Iš Romos pranešama, kad filmų aktorė Ingrid Bergman ir garsusis italų filmų režisie-rus Roberto Rossellini paga-liau viename Meksikos teisme patvirtino savo sutuoktuves. Manoma, kad netrukus, kai tik Rossellini užbaigs sukti filmą „Sv. Pranciškus Asyžie-tis“, abudu išvyksią į Paryžių povestuvinės kelionės.

SEPTYNI NACIAI KLJUOJA VOKUS

Berlyne, kur visą laiką vi-rė pats didžiausias keturių antrojo pasaulinio karo są-jungininkų nesantaikos kati-las, yra viena vieta, kurioje, ligi šiol vienintelėje Europoje, vis dėl to tie keturi sąjungin-kinkai sutaria. Ką sutaria? Neį deši vienodas uniformas.

Tai Spandau kalėjimas, ku-riame savo baismę atlieka septyni didieji naciai, Niurn-bergo tribunolo nubausti įvai-rialakėmis bausmėmis.

Didžiuliose Spandau kalė-jimo rūmuose gyvena septyni asmenys. Vieni vyresnio, kiti jaunesnio amžiaus, bet visi vienodai apatiški ir gyvenimu nusivyle. Tai nedidelis likutis tų „linksmų vyrų“, kurie kartu su savo vadu Hitleriu buvo pasinešę pasaulį „ap-vertsti viršun kojom“.

Dar taip neseniai jie buvo užėmę didžiausius žemių plo-tus ir savo valdžią išplėtė per daugybės valstybių lavonus, beiškodami savo „išrinktąjai tautai“ jų amžinai kartojamo ir jiems nuolatos trūkstamo „Lebensraumo“ (gyvenimo erdvės).

Deja, „tos erdvės“ jie ne-gavo. Negali ja nė dabar pa-sigirti, kai ir juos, kaip pa-prastus kalinius, uždarė tarp keturių sienų. Juokingas Hess, storulis ir nuolat verkš-ianantis Funk ir tikrus didy-sių admiralas Raeder jau čia paštrėngę praleisti visą savo gyvenimą taip, kaip jiems nu-matyta Niurnberge. Švelnus architektas Speer, kuris nie-kad nesuprato, kodėl naciai tiek daug triukšmo skyrė jo ginklavimosi planams, ir da-bar nesupranta, kaip jis čia galės praleisti visą gyvenimą. Lėknas Baldur von Schirach, kuris sėdės 20 metų, kas Speerui jau reikės jo visą am-žiu, kaip vyresnis, yra visiškai palaužtas žmogus. Baron von Neurath, kuris per klaidą savo cilindri, dėvima St. Jame, Anglijoje, pakeltė SS generolo kepurę, paraduoda-mas Pragoje, uždarytas 15 metų. Admirolas Doenitz, ele-gantiškas jūreivis, save laikęs antruoju ir dar tobulensiu už fuhrerį, pasmerktas pačiam trumpiausiam laikui — 10 metų.

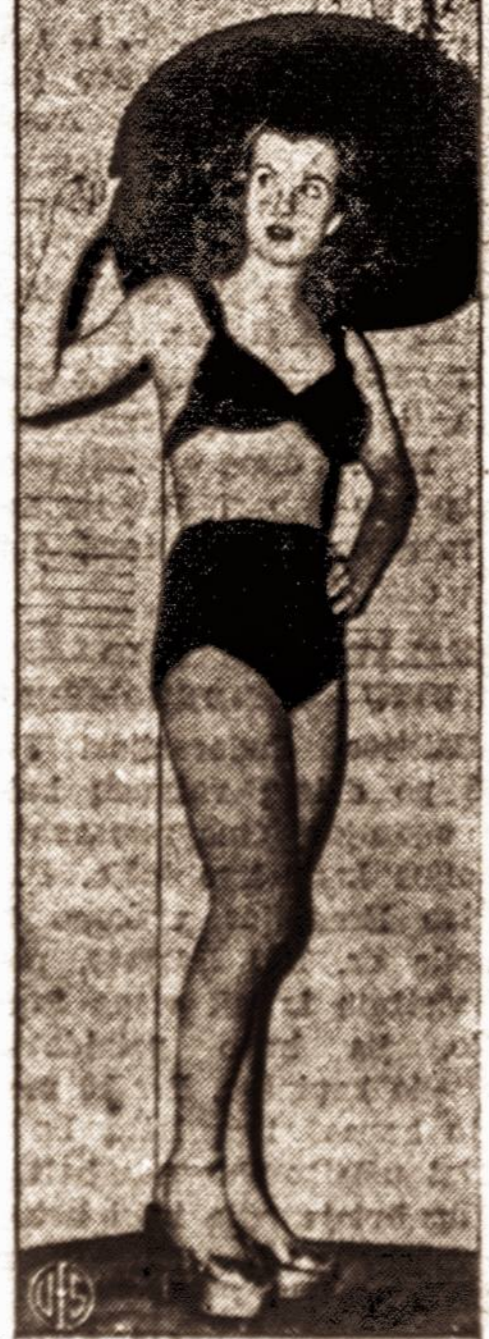
Šiuos septynis asmenis sau-go 32 sargybiniai, o juos val-do keturi sąjungininkų komi-sarai. Kiekviena valstybė skir-ria 8 sargybinius, kurie yra vienodai uniformuoti. Rodos, keista, bet tai yra vienintelė

vieta Europoje, kur sąjungin-kinkai savo atstovus aprėngė vienodomis uniformomis ir kur, palyginti, sutaria.

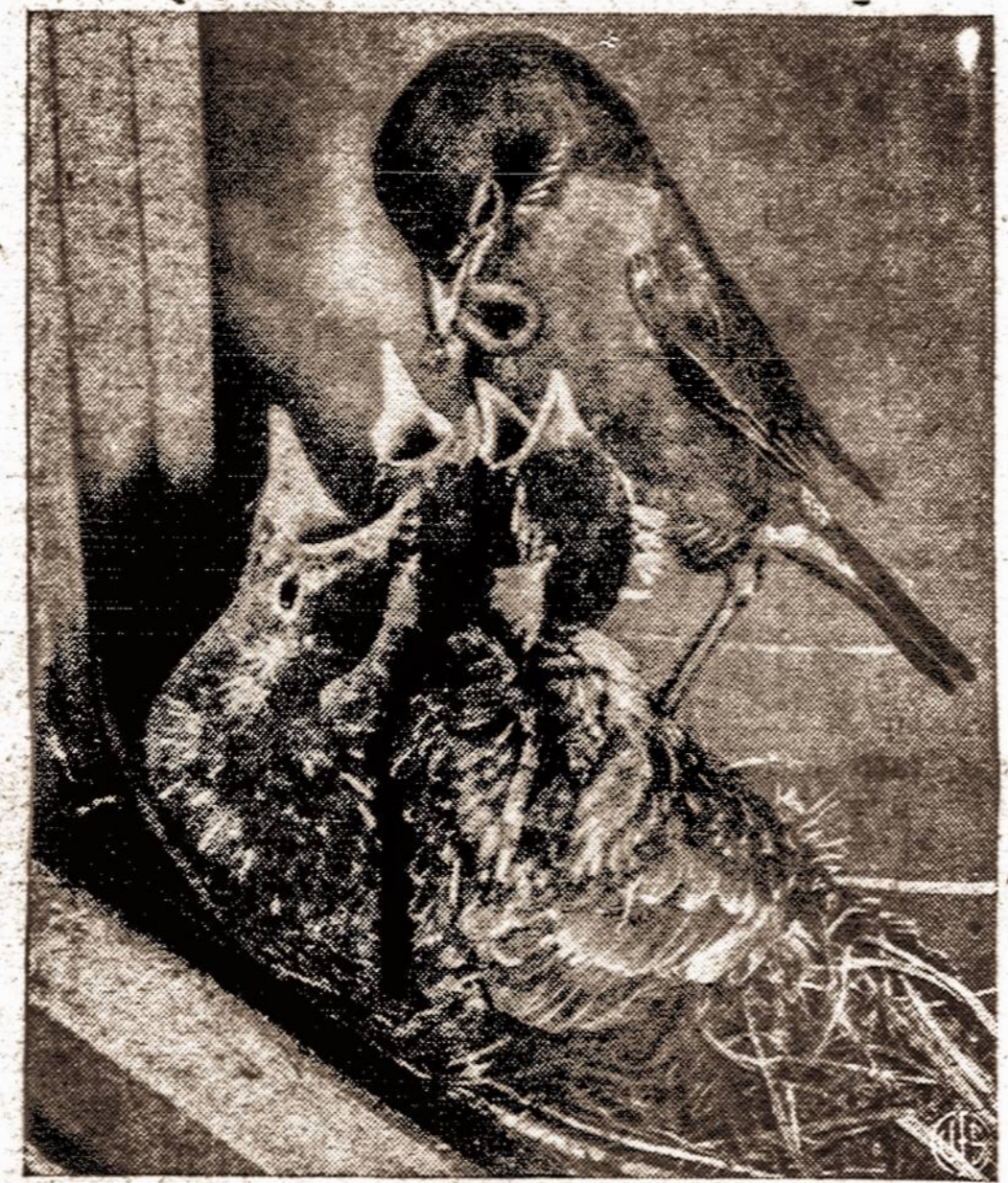
O tie keturi komisarai, nors ir nedideles pareigas teturi, bet ir čia pradžioje neišven-gė nesutikimo. Nesutarimai jau buvo prasidėję, kai dar Niurn-berge sovietai sūlė kalinius laikyti atskirose tamsiose vie-nutėse. Britai tuo tarpu prie-sinosi, tvirtindami, jog tai ne-atitinką teismo sprendimo. Po ilgų diskusijų, vis dėlto su-sitarta. Kalinius oro kelių at-gabenta į Berlyno Spandau kalėjimą, kad jie čia gyventų taip, kaip kiekvienas kalnys Vokietijos kalėjime.

Keturi kalėjimo komisarai buvo nutarę duoti kaliniams šio-ko tokio darbo, kuris bū-rytų ir jiems ir kitiems naudin-gas. Buvo numatyta duoti jiems gaminti šiaudinius san-dalus, kurių Berlyne labai trū-ko. Bet juos reikėjo to dar-bo išmokyti. Tada vėliau bu-vo suplanuota juos aprūpin-ti pačiu paprasčiausiu darbu, nereikalaujančiu jokio apmo-kymo. Todėl dabar visi septy-ni kaliniai gamina laikams vokus. Ir taip jie leidžia savo dienas.

Kalėjimas yra apsaugotas ir prieš įvairius eventualius iš-iveržimus, jei kartais kas nors bandytų kalinius išlaisvinti.

C. Calvert naujoj filmoj

Susisukęs lizdą prie lango, dagilis kasdien rūpestin-gai peni tris savo nuolatos alkanus vaikučius.

STALINO SŪNUS SLAUTEJA TĖVO UŽNUGARYJE

(Atkelta iš 4 psl.)
Kabinėjosi dėl netvarkingos uniformos arba kartais leidsa-vo kumščiui darban tik „dis-ciplinai palaikyti.“ Tuo tarpu vyresnųjų karininkų jis aiš-kiavėngė.

1946 m., Vasilių pakėlus į majoro generolo laipsnį, mar-šalas Zukovas išleido įsakymą, pagal kurį jaunasis Stalinas turėjo būti ypatingai respek-tuojamas. Duodamas tam pa-vyzdį, nepaisydamas savo pen-klakampės maršalo žvaigždės, Zukovas viešumoje dažnai sa-liutuodavo pirmas. Tokia nuolatinė pagarba skatino Vasilius apetitą jėgai. Jo aplinkos žmonėms gyvenimas pasidarė tiesiog nebeįmanomas. Asmeni-nis šoferis Sorokin buvo ne tik savo specialybės geras žinovas, bet mokėdavo ir ponui tikti, kuris nepaprastai mėgo auto-mobilio pasivažinėjimus.

Vieno tokio pasivažinėjimo metu Vasilius pamatė specia-liai padarytą, liuksusinį Opel Kapitana, juos susižavėjo ir i-sakė savo šoferiui bet kokiomis priemonėmis mašina gauti. Vykdydamas viršininko įsaky-mą, Sorokiną buvo pagautas ir pastatytas prieš karišką tei-smą. Prasidėjus bylai, teismo salėje pasirodo jaunasis Stali-nas. Išdidžiai išėjo prieš tris teisėjus ir tarė: „Jeigu jūs ji nuteisite, aš jums visiems skū-ra nuluipsiu.“ tai pasakęs, ant kulnišes apsigrižo ir išėjo.

Teisėjai pasitarė ir nutarė Sorokiną paleisti, nors šis jau ir prisipažinęs buvo. Vasilius iša-kė važiuoti tiesiai per žmones, kurių buvo pilna gatvė. Soro-kinas, būdamas gallesingas, atsisakė tai daryti, esą jam

širdis neleidžianti važiuoti per gyvus žmones, bet generolas revolverio rankena tol daužė šoferį, kol tas važiavo... Už tą nepaklusnumą Sorokinas vė-liau buvo sumintas ir gavo 2 me-tus sunkiųjų darbų drausmės batailijone.

1946 m. pabaigoje, vieną die-ną jaunasis Stalinas pasirodė aerodrome visiškai girtutėlis ir ėmė kolioti geriausią lakūną—pulkinką. Ginėd pasekoje Vasilius jį sumušė. Sekančią die-ną pulkininkas parašė genera-lišsimui Staliniui laišką, ir už savaitės Vasilius buvo atsauk-tas Maskvon. Čia jis buvo at-vyrai tėvo išbartas, pažemin-tas į pulkininko laipsnį ir gra-žintas į savo dalinį. Bet tas truko tik du mėnesius. Po to Vasilius vėl gavo generolo žvaigždę ir vėl pradėjo savo vy-rus varginti.

1947 m. vasario mėn. Vasi-lius pergyveno nemalonų įvyki, kuris paliko jam daug didesnį įspūdį nei tėvo papeikimas. Vieną naktį keletas lakūnų ra-do girtą generolą už angurą. Pamatę pulkią progą atsiskai-tyti, susupo girtutėlių Vasilių ir didžiulus kalinius ir tiek pri-mušė, kad vėliau šis turėjo iš-gulėti 10 dienų ligoninėje. Pa-sveikęs padarė keletą mirštan-tingų žygių kaltininkams su-rasti, bet tam nepavykus, tuo-liau nurimo. Jis, kaip ir jo tė-vas, suprato jėgos reikšmę...

Seimoje buvo irgi liūdnos nuotaikos. Jo žmona, gvieju vaikų motina, buvo nuolatinėje baimėje, patyrusi, kad pirmoji žmona su vaikų žuvo lėktuvo avarijoje, tuo tarpu pats Vasi-lius, pasinaudodęs parašutu, li-

ko net nesužeistas. Gyvenant Vokietijoje, ji buvo girtos vyro nuolat terorizuojama ir įžeidi-nėjama. 1947 m. pagėdis pasi-darė tokia beviltiška, kad ji pabėgo Maskvon pas savo tėvą. Bet senasis Timošenko, nenorėdamas pyktis su Staliniu, i-sakė dukrai grįžti atgal.

Tie visi dalykai atsitiko Vo-kietijoje, kuomet rusų armija buvo pakankamai demoralizuo-ta, pamačiusi Vakarų Europos liuksus. Žinoma, panašūs da-lykų atsitiko ir kituose dali-niuose, bet Vasilius savo iš-vaizduojamąja galia ir brutalu-mu toli gražu visus pralenkė.

1947 m. rudenį keletas Vasi-liaus dalinio vyrų parašė Mas-kvon skundą, ir jaunasis gene-rolas greit buvo atsauktas. Jis skrido dvimotoriniame lėktuve su šeima. Nusileidžiant Tušino (prie Maskvos) aerodrome, jo lėktuvas nesustojo išbėgėjimo take ir kiek apsidaužė. To pa-sėkoje jo žmona buvo sužeista. Vėliau apie ją nebuvo nieko sužinota, bet paskutiniu metu pasklidę gandai teigia, kad Va-silius ketina vesti Molotovo dukterį Svetlaną.

Tik grįžęs Maskvon, jaunasis Stalinas tapo sovietiskos spau-dos dėmesio centru. Tuo tarpu anksčiau spaudoje ką nors ras-ti apie Stalino šeimą buvo la-bai sunku. Prisimenant senes-nes dienas, caro šeima irgi bu-vo prideramai gerbiama, bet tai išlaikydavo saiką. Mirštan-tėvi, paskutinis Nikolajus II buvo įkopen tik į pulkininko laipsnį, tuo tarpu Vosylius, tu-rėdamas tik 29 metus, ir Kremliuje sėdinčio tėvo gauri-generolo žvaigždę.

J. KUMPIKO
ELEKTRO MOTORŲ DIRBTUVEJĖ
Taisomi elektros motorai, ventilatoriai, kirpimo bei skutimo mašinos, skalbimo mašinos, dulkių siurbiai ir kitokios dalykai.
GARANTUOTAS IR GREITAS PATARNAVIMAS.
105 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
EVergreen 7-1423

EDDY'S BAR & GRILL
EDWARDAS PAVILIONIS, Sav.
Naujai išdekoruotas restoranas ir salė.
Įvairūs gėrimai, šviežias maistas
LIETUVIŠKA NUOTAIKA
459 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.
Tel.: EV. 4-8698

SUTVARKOMI BIZNIO TAKSAI
Mes sutvarkome įvairių rūšių bei jurisdikcijų taksus: federalinius, valstybinius, municipalinius Jungtinėse Valstybėse ir užsienyje.
Adv. St. P. Zubavičius, kuris turi teisės praktikuoti bet kuriame Jungtinių Amerikos Valstybių teisme, tvarko knygas bei rekordus pavieniams, tizneriams, partneriams ir korporacijoms.
Patarnavimai atliekami ir laiškais. Be to, daromi asmeniškai vizitai bet kurioje biznio įstaigoje čia ir užsienyje.
Prašoma kreiptis angliškai ar lietuviškai, o aš suteiksiu sąžiningą patarnavimą.
STANLEY P. ZUBAWICZ (Zubavičius)
111 Ainslie Street, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: BY. 4-3049

STANDARD FEDERAL SAVINGS and Loan Association of Baltimore City
Metinis dividendas 3%
Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės valdžios apdrauda iki \$5000.00.
684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

90-JI SUKAKTIS 1860 — 1950
Vėliausias dividendas yra 2% i metus, kredituojamas bertaininai.
Nuosimtis apskalčiuojamas nuo pirmos dienos kiekvieno mėnesio, pradedant nuo \$25 iki \$7500.
Sutaupos idėtos prieš sausio 10, balandžio 5, liepos 10 ir spalio 5 mėsa nuosimtis nuo paliekamos iki paskutinės metų ketvirtio dienos.
THE Kings County SAVINGS BANK
135 Broadway, prie Bedford Avenue
539 Eastern Parkway prie Nostrand Ave., Brooklyn, N. Y.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

ŠLIUPTARNIAI
Pirmutinė tokia teisinga, atvira, įdomi ir stambi KNYGA (ISTORINIS ROMANAS) apie Amerikos lietuvių tautinį ir kultūrinį atgimimą, apie jų sunkumus, vargas, kančias ir kovas dėl geresnio būvio ir šviesesnio rytojau...
652 didelio formato puslapiai; Dr. Šliupo, "dėdės" šerno ir Kun. Dembskio atvaizdai; audeklo viršeliai.
Kaina tik \$5.00: mažiau kaip 1 centas už puslapį!
Reikalaukite šiuo adresu:
DR. AL. MARGERIS
3325 So. Halsted Street
CHICAGO 8, ILL.

Rusų galvosenos bruožai

(Atkelta iš 4 psl.)

amerikoniskai. Tai matyti ne vien iš jų veiksmų, žymiai pagreitintų, palyginus su caro Rusija, bet ir iš skolintos terminologijos: kombain, traktor, kombinat ir kt. Tai vis carų Rusijoje nebuvę žinomi žodžiai. Pramonės raidą spartinti marksistus paskatino jų politikos tikslai ir metodai. Paskelbė Rusijoje proletariato diktatūrą krašte, kuriame 90 proc. gyventojų buvo valstiečiai, ūkininkai, kurjame, valstiečiams, išėjusiems į miestus dirbti, buvo privalomas nuolatinis prie savo kilmės kaimo prisirašymas ("miesto pripiski — registracijos vieta"), marksistai tuo būdu sudūrė su priešingumais: proletaras nėra valstietis. "Proletarijui neteigo teriat — proletarui nėra ko nustoti", o valstietis troškė troško "zemi i voli — žemės (nuosavos) ir laisvės (asmeninės)". Čia jie paėmė sau į talką dialektinį metodą, ieškodami išetiles iš priešingumų suderinimo. Jų nuolatinis uždavinys "rešit protivorečije — išspręsti priešingumą". Jie nutarė: a) padidinti proletarų (sankiuotų — sans-culottes, bekelnių) skaičių, pagreitindami pramonės raidą ir tuo būdu padidindami reikalingą ir būtiną darbininkų skaičių, t. y. pramoniskai suamerikoninti Rusiją ir b) suproletarinti patį valstietį kolchozose ir sovchozose. Tuo tarpu aptarsime tik pirmąjį punktą.

Pramonę planuoti įmasi valstybiniu mastu (platielkpenkmetis). Igaliaikės politikos nukreipė pramonę krašto gyventojų reikalams nenaudinga kryptimi. Sunkiajai metalo pramonė buvo duodamos visos galimos pirmenybės. Tekstilės (audimo) ir kitos gyventojams reikalingos smulkesnės pramonės šakos nustumtos toliau, į antraeilės vietas. Oficiali statistika nurodo iš tikrųjų didelę pažangą produkcijos kiekiu atžvilgiu. Rusija amerikonoje. Apkaltindami vokiečius dėl jų žalingos kraštui vienašališkos pramonės krypties (būtent, vien tik karo reikalams), patys rusai (kaip dažniausiai jų propaganda naudoja) ėmėsi ruošti tik karui! Pramonės augimo spartumu (% prieauglio) jie, pradėję nuo mažo,

jau prieš II pasaulinį karą, kai kur net pralenkė JAV, bet vienam gyventojui kiekviu ir pramonės tūriu dar buvo gerokai atsilikę. Tai buvo trijų ateinančiųjų platielkų uždaviniai. Kilo karas ir visus planus sumaisė. Rusijos pramonė smarkiai nukentėjo. Laiskim vėl kalbėti jaunuoliui, aiškiančiam, kodėl dabar Rusija negali karlauti: "Pramonė, saiko jis, ypač karo pramonė, labai nukentėjo. Reikia laiko jai atstatyti, ir tai nėra vieno kito mėnesio darbas. Vieno penkmečio neužteks. Šiandien Rusijos karo pajėgumas tiekiemo, susisiekimo ir transporto srityse yra gerokai sumažėjęs".

Britų laikraščiu korespondental, buvę Maskvos 1947 m. konferencijoje, pareiškia panašią nuomonę (The Daily Telegraph 6. 5. 1947).

Matydama, kad pati ligai neatsitatyti, Rusija yra labai reikalinga reparacijų (karo atlyginimo)... ir ima visa, ką gali, iš Austrijos bei Vokietijos (čia cituoju tik pačią korespondento mintį). Rusijai šiuo atžvilgiu gali padėti tik vienas laikas. Leningrado — Volodgos, Maskvos — Tulos, Doneco — Dniepro — štai, kokie gyvybiniai Rusijos pramonės centrai — sritys yra nukentėję. Tai Kremlius supranta, bet tuo tarpu nesuranda išetiles priešingumams išspręsti: politika reikalauja spartinti "mirovuju revoliuciju" — pasaulio revoliuciją, kol pasaulio buržuazija ir kapitalas dar neužgydys karo žaizdų. Tačiau pačios Rusijos ekonominė padėtis (o gal ne tik ekonominė, bet ir vidaus politinė) reikalauja vilkinti po-

litinius sprendimus. Tuoju pat nesukursi tūkstančių reikmenų bei priemonių. Čia dar kiludo ir ruso darbininko ypatumai. Jis dirba lėčiau, kaip jo draugas vakaruose, svarbiausia, masinės gamybos darbininkas. Britai šarvuotilavai — dreadnought pagreitintu būdu pastatė per 18 mėnesių, tuo tarpu, kai normaliai tokiam laivui pastatyti reikėjo dvejų metų, o Rusijoje net keturis kartus daugiau — 8 metų.

Rusų individai, atskiri vienetai, "kustari" retkarčiais dirba artistiskai. Leskovas šita ypatybę vaizdavo savo pasakojė "Zvairiaakis kairiarankis — kosoj levša", kur plieno blusa, Anglijoje pagaminata, jie sugeba pakaustyti ir ant kiekvienos pasagėlės melsterių vardus iškalti. Bet mašikali? Stachanovas dirbo puikiai ir rekordų siekė, bet stachanovičiai dažnai visą suvarvartoją medžiagą visiškai sugadina.

Rusų užsimojimai pramonėje mižiniški, pvz., pokariniam penkmetyje ketina pakelti plieno gamybą iki 60 milijonų tonų, daugiau kaip 1940 m. Vokietijos, plus Britanijos, Japonijos gamyba, ir dar turėti savo kontrolėse čekų, austrų bei vengrų plieno pramonę. Jiems, kaip ir Petro I laikais, skersai kelio stovi masinio darbininko igudimo trūkumai. Petras I kvietėsi specialistų iš svetur (Olandijos, Anglijos, Vokietijos) ir tuo tikslu atidarė langą į Europą (nuo 13 a. pirmą kartą Rusijos istorijoje). Dabar sovietai bando tai pasiekti kinų mūro siena atstivėre. Panagrėnkime jų apsitvėrimo būdus. (Bus daugiau)

Aidį pažįstama melodija "čia atkeliauja jaunoji." Per kūną nuėina šiltas ir šaltas jausmas. Girdite kunigo žodžius: "Nuo dabar esate vyras ir žmona"... Dabar Jūs esate ant naujo gyvenimo slenksčio, ir toji realybė Jus svaigina.

Po to jau — medaus mėnuo! Pasibaigė draugų ir pažįstamų paslaugūs rūpesčiai, nebėra ašarų nei susijaudinimo, ir Jūs pagaliau pasijuntate esą laisvi — laisvi nuo viso pasaulio, tik Tu ir Ji, abu drauge žengiate pirmuosius žingsnius naujo gyvenimo keliu.

Taip, medaus mėnuo ateina tikrai vieną kartą gyvenime. Ir Jūs norite, kad gyvenimas būtų toks gražus, kokio trokštate Jūs širdis. Jūs pajuntate dabar tikrąjį laukų ir medžių žavesį. Gėrėtis vandenimis, kuriuose atspindi dangaus mėlynę. Jūs pajuntate šiltų naktų ir mirgančių žvaigždžių burtus.

Prasideda vedybinis gyvenimas, pilnas pačios gamtos palaimintų atsiminimų. Koks turtas tie pirmieji atsiminimai, kada jaunavedžiai trokšta tik vienas šalia antro būti, kada klajoja abu visais perpildytais Tabor Farm sodais, pilnas sodriausio kvapo, ir stebi iš lėto nusileidžiančią saulę, o lengvutis vėjelis bučiuoja rasą, sakydamas sudie iki ryto ryto... Jie klausosi žalių lapų šnabždesio, pasakojančio vėjui paslaptis — gal būt, Jūs paslaptis, o gal paslaptis tu, kurie myėjosi čia per amžių amžius... Tas žaivas, senas ir amžinai jaunas paslaptis.

Vienuma, svajingas dienas, melės gyvenimą Jūs galite dar pajavrinti, važinėdami ir maudydami sidabriuose ežeruose: Spring Lake prie Prospect Point, Lake Macatawa ar Lake Michigan prie Hotel Macatawa, kurie spindi saulėje kaip briliantai. Jūs galite žavėtis vilnimis ir dangumi, kada Jūs laivelis plaukia drauge su vėju, lyg būtų gyvas. Jūs galite laikyti už rankų besibučiuodami, vogčiomis, tarp medžių sėdėti, arba galite sportuoti, o vakare šokti pagal Jūsų mėgiamos muzikos takta.

Apimti dar didesnės laisvės noro, Jūs galite kelti savo mašiną pailai Tabor Farm žaivas apylinkes, turtingas vaisiais. Galite gėrėtis javais, svyruojančiais saulėje. Galite žvalgytis po laukus ir girias

pailai, Blaney Park, viršutinėje Michigan įlankoje, arba važiuoti per kalnus ir lygumas, žaliuojančias pailai Norris Park, Norris, Tennessee.

Visos idealistat mečios, neužmiršamos Jūsų Medaus Mėnesio dienos ir naktys tus tikrai išskverbios Jūsų samonę visam gyvenimui: Jūs visada atsiminsite, kaip tapote vyras ir žmona.

Vieta, kur Jūs susižavėsite savo pirmojo gyvenimo dienomis, gali būti pavadinta vienu vardu — Medaus Mėnesio Rojum. Viskas ten paruošta Jūsų neužmirštamam malonumui, Jūsų atsiminimams, paruošta taip, kad Jūs pirmasis Medaus Mėnuo būtų individuališkas ir gražus.

As rūpinuos jaunavedžių patogumais daugiau kaip 30 metų savo penkiuose kurotuose.

Rezervuokite savaitę, dvi ar daugiau ir pasidžiaukite tikruoju gamtos žavesio kurstomo džiaugsmu. Ten Jūs įrodysite pajus, kad jos giliausi norai ir troškimai tikrai išsipildė.

Ottawos (Kanadoje) Pabaltijo tautų bendradarbiavimo taryba ruošia didelį Birželio 15 liūdno sukakties minėjimą.

AUKSINĖS ŠAKNELĖS
Aukšinės šaknelės (Golden Seal) yra didelė vertės vaistas nuo kataro, baltųjų, sėklios nu bėgimo, gimdos nusiugimo, akių uždegimo, nuo rožės, nuo drungio, nuo kepenų gedimo, nuo skilvio ir kitų vidurinių skaus dulių, nuo sugedusios burnos. Aukšinės šaknelės veikia tikrai žavėtiš kuno dali, kuri serga. Kitaip sakant, jos gydo visokias ligas. Ir tai ne mūsų pasakytą, bet taip sakoma visokiose daktariškose knygo se. **Produkas verdancio van dens ir šaukštukas** sutrintų Aukšinių šaknelių, gert po čerkutę kelis kartus perdien, arba plauti sergančias kūno dalis. Svaras Aukšinių šaknelių kainuoja \$15.00. Perkant mažiau, uncija kainuoja \$1.00. **ALEXANDER'S CO.** 414 West Broadway South Boston 27, Mass.

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
151 No. 6th Street
VALANDOS:
8 -
1-2 popiet
6-8 vakare
Tel. Evergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9-12 ryte
2-9 vakare
Penktadienis uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
VALANDOS:
9-12 ryte
1-8 vakare
Penktadienis uždaryta
Tel. Evergreen 7-6868

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVISKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kokybiausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 4-8802

KINGSLAND INN
Al. J. Grunskis, Sav.
Ivairūs sveikinamieji gėrimai.
Sviežias maistas pietums ir kitokiems užkandžiams.
Salė susirinkimams ir šaip pobūviams
Televizija.
148 Kingsland Ave. Brooklyn 22, N. Y.
Tel. Evergreen 4-8918.

A. Povilansko Baras ir Restoranas
SALE SEIMYNYNEMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.
Tel. Evergreen 4-9737

B. J. SCHEGAUS
REAL ESTATE & INSURANCE AGENTAS
Seniausia lietuviška nekilnojamo turto ir draudimo istaiga Brooklyne
Visada visiems sąžiningai patarnaujama.
195 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.
Evergreen 7-1241.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARSVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS
Telefonas, Evergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
123 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 7-4335 Kopyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
Notary Public. Tel. NEWton 9-4484

F. W. SHALINS
(SALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 7-4499 Kopyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVICIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS NOTARY PUBLIC
Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikartams

MERIDEN MONUMENTAL WORKS
STATOME PAMINKLUS KAPINĖSE
JOHN MCGINNIS, Sav.
65-39 Grand Avenue, Maspeth, N. Y.
Prie M. Olivet Kapinių arba
Fresh Meadow Rd. ir N. Hempstead Turnpike
Flushing, N. Y.
Prie St. Mary's Kapinių
Telefonai Davenport 6-0750 Flushing 7-9248

V. A. BUDRAITIS
APDRAUDOS AGENTAS
Sąžiningas patarnavimas
8552 102 Street Richmond Hill, N. Y.
Virginia 9-6773

A. NOVITZKIE
BARAS RESTORANAS SALĖ
Salė pramogoms vestuvėms ir susirinkimams
59-63 56th RD., MASPETH, L. I., N. Y.
Telefonas DA 6-7460

GEORGE F. RACHUN
Restoranas, baras ir salė
Geri gėrimai ir šilti valgiai.
MORGAN AVE. ir HARRISON PLACE,
BROOKLYN, N. Y.
Tel. HY 7-9758

ALLIANCE CRISTAL COCKTAIL BAR
MOST POPULAR BAR IN TOWN
ENTERTAINMENT EVERY NIGHT
Phone GR 7-9765
78-90 St. MARKS PL. (Bt. S. NBR. 15th) N.Y.C.

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žnoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

Davenport 6-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 Grand Avenue
Maspeth, N. Y.

BROADWAY FOOD SHOPPE
Kafeteria ir restoranas
FRANK SROLA, sav.
Gamina ir pristato maistą vestuvėms ir kitokiems pramogoms
139 BROADWAY, Brooklyn, N. Y.
Tel. EV. 4-9050

ANTANAS DIRZULAITIS
Lietuviška Kirpykla
Isteigta 1909 m.
131 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

MAISTO KRAUTUVĖ
J. Jokubauskas, Sav.
291 Maujer St.
Brooklyn, N. Y.
EV 4-9579

Louis Restaurant
L. ALEKSIJEJUS, Sav.
Alus - Vynas - Degtinė
Paspyčiai, pietūs ir vakarienė
Pirmos rūšies maistas
44 Hudson Avenue
Ma 5-9108 Brooklyn, N. Y.

BAR and GRILL
JOSEPH BALTAITIS, Sav.
Sviežias maistas, įvairūs gėrimai
518 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Evergreen 4-9407

THE HALF SHELL
P. Janus ir G. Shlakis, Sav.
Įvairiausi gėrimai ir valgiai.
ROUTE 27-A, ISLIP, L. I., N. Y.
Bay Shore 2996.

HELENA'S BEAUTY STUDIO
(Lietuvaitė, Lic. Hair Stylist)
Exclusive Prescription Permanents
136-08 Roosevelt Ave. Flushing, N. Y.
Tel.: FL 9-9487

Naujasios mados vyriški ir moteriški drabužiai siuvami pagal užsakymus.
Kreipkitės nuo 5 iki 8 val. vakarais.
Kainos žemesnės, negu kitur.
DARBAS PIRMOS RŪSIES
ANTANAS VIŠNIAUSKAS
168 Roebling St., Brooklyn 11, N. Y.
Tel. Evergreen 4-4261.

J. M. BUYAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
Naujai pastatytame name moderniskai įrengta koplyčia.
Patarnauja ir kitiems New Jersey miestams.
24 Davis Ave. Kearny, N. J.
Tel.: Kearny 2-2588

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, ALB. BALTRŪNAS-BALTON,
Direktorius Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

New Yorkas ir Apylinkė

Das mūs

Valerija Tysliaviene iškūru išskrido į Chicago dalyvauti Alice Stephens dainininkių ruošiamame koncerte. Grįždama į New Yorką, ji ketina aplankyti savo bičiulius Detroito ir Clevelande.

Aldona Jasinskā, mūsų skaitytojų brooklynietė dukterė, birželio 7 d. baigia Noterdame College.

Al. Mrozinskas, žinomas pianistas, ilgai ieškojęs tinkamų balsų, pagaliau sudarė kvartetą, kuris dabar lavinamas ir ruošiamas koncertiniams dainavimams.

Elsbergai, mūsų skaitytojai iš Trentono, prieš metus atvykę iš Paryžiaus, gavę atostogų, lankėsi New Yorke ir Brooklyne.

Prel. J. Balkūnas buvo porai dienų išvykęs į Chicago dalyvauti NCRS suvažiavime, kuriame buvo svarstomi tremtinių įkurdinimo reikalai.

Dipl. ekon. J. Kazickas, po trejų metų studijų Yale universitete (New Haven) išlaikė ekonomikos mokslų daktaro egzaminus. Lankydams universitetą, jis lygiagrečiai jau antri metai dėsto New Haveno Albertus Magnus College.

Kastantas Jurgelūnas, Montello, Mass., lietuvių visuomenės veikėjas, buvo atvykęs New Jersey aplankyti savo sūnų Edmondą. Ta proga su reikalais lankėsi New Yorke ir buvo užsukęs į Vienybę. Grįždamas į namus, ketina aplankyti ir antrąjį savo sūnų, gyv. Waterbury, Conn.

Juozas ir Magdeleona Andrijauskai, seni vienybėjai, gegužės 30 d. Bronxe minėjo savo vedyninio gyvenimo 35 m. sukaktį.

Marijona Sodeikis, mūsų skaitytoja Bronxe, šiomis dienomis išvyko atostogų pas savo gimines į Californiją.

Jonas Krunklys, gen. Vienybės agentas, užrašė Vienybę savo krikštadukteriai Eleonai Brunzytei.

Ona Šimaitienė, vieną savaitę viešėjusi pas savo dukterį ir žintą Depkus, iš New Jersey sugrįžo į Bronxą.

Pranas Salaviejus, vyrų rūbų siuvėjų kontraktorius, jau kuris laikas sirguliuoja.

Teofilus Sušinskas, brooklynietis veikėjas, jau 6 mėn. po vidurių operacijos dar tebesveiksta savo namuose.

Dr. M. Razaitis, Aušros Vartų parapijos vikaras, vieną savaitę atostogų išskrido į Chicago.

V. Daukintas, nuoširdus Vienybės bičiulis, buvęs brooklynietis, dabar su šeima gyvena savo gražiame ūkyje, Hammonds Port, N. Y., siunčia draugams linkežimus.

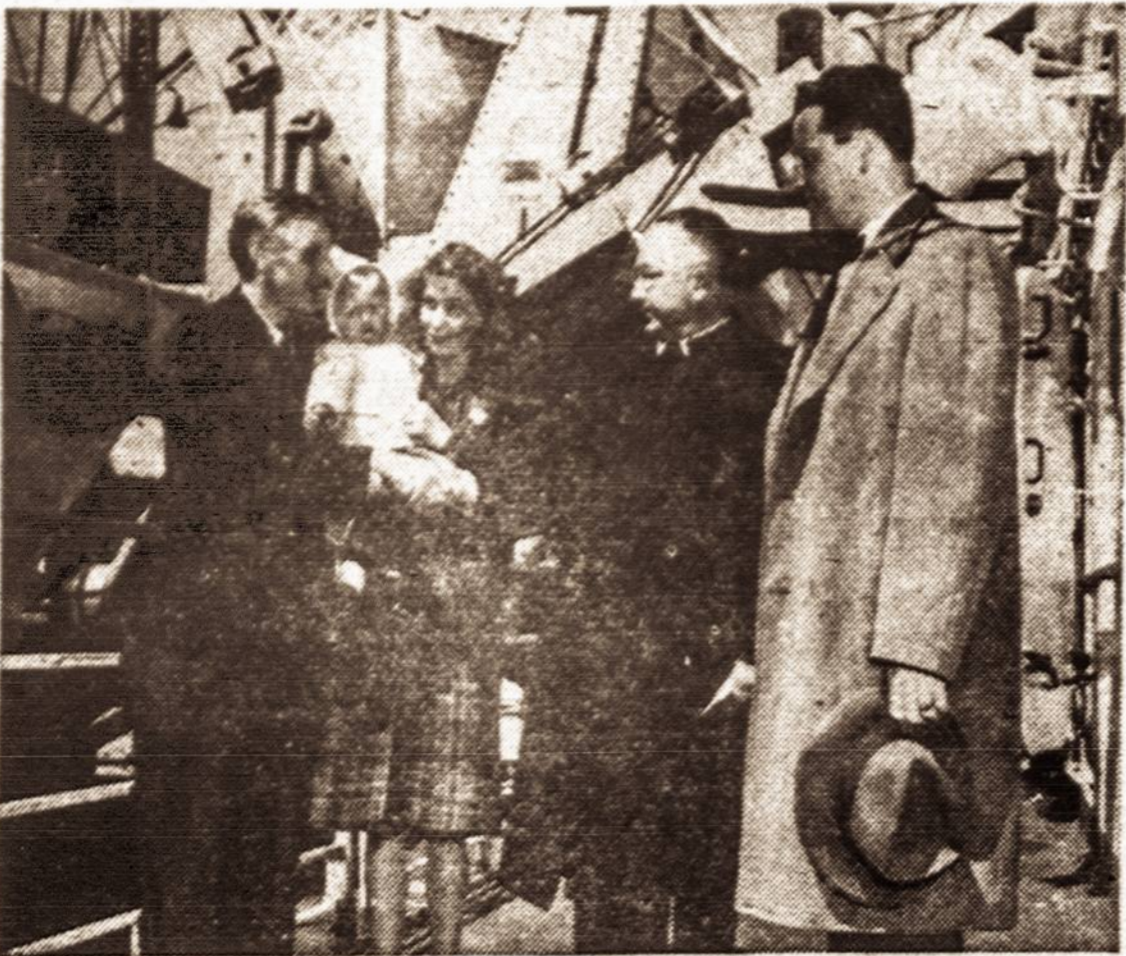
Adelė Mikalauskaitė, mūsų skaitytojų Petro ir Adelės Mikalauskų dukterė, baigė Joseph kolegijos studijas.

Bronius Aušrotas, žurnalistas, tremtyje redagavęs "Lietuvių Žodį", neseniai baigė Mergenthaler Linotype Co. linotipininkų mokyklą Brooklyne.

Juozas Sodaitis, Lietuvių Spaudos Centro Amerikoje — Gabijos vedėjas, šiomis dienomis perkėlė savo įstaigą į naujas patalpas: 340 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. (priešais Tautininkų Klubą). Šalia knygu, ten galima gauti liet. laikraščių, žurnalų, lietuvių dailininkų paveikslų, Lietuvos valdų fotografijų, tautodailės dirbinių ir kt. Prie viso to, Gabija įstaisė ir spaustuve, kurioje atliks smulkesnius spaudos darbus, be to, spausdins ir knygas.

Baronas Miunchhauzenas, didelis keliautojas, kariuotinis ir medžiotojas, kuris savo laiku buvo ir Lietuvoje, aprašė savo nutikimus knygoje "Barono Miunchhauzeno nuotykių". Šią knygą dabar išleido Gabija (340 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.). Gausiai iliustruota, 115 psl., kainą \$1.25.

Man viešint pirmą kartą gyvenime išsivajotam New Yorko ir aplinkant dar likusius, neužgrobtus gimines lais-

BALF pirm. kan. J. B. Končius ir WRS pareigūnas M. J. Browns uoste pasitinka iš Vokietijos atvykusį Bavarską su š.

KAPITONAS ŠIMKUS — JAV JŪREIVIS

Antanas Šimkus, buvęs Lietuvos prekybos laivyno kapitonas, dabar plaukioja jūreivių Amerikos tanklaiviu "Pall", priklausančiame New York City Oil Service Company. Šiuo laivu jis išplaukiojo 15 mėnesių ir, užsidirbęs mėnesį atostogų, atvyko į Brooklyną pas savo šeimą. Jo visi trys sūnūs lanko mokyklas, vyresnysis, Aigis, kitais metais baigs aukštesniąją mokyklą.

Per tą laiką Šimkus daugiausia kelionių padarė į Perusų jūras, iš kur gabena naftos produktus į Europą, o kartais ir į Amerikos kontinentą. Buvo taipgi šiauriniame Pacifike (Vancouverij) bei Pietiniame Atlante, kaip Venesueloje, Argentinoje ir, žinoma, įvairiose JAV uostuose.

Gauti karininko — šturmano vietą Amerikos laivyne už-

sieniečiui trukdo šalies nuostatai, jau nekabant apie kapitono vietą. Kap. Šimkus, nenorėdamas skirtis nuo pamėgto jūrininkystės amato, turi tenkintis paprasto jūrininko darbu, kuris jo žodžiais, yra naudingas, norint pagilinti žinias apie naujuosius navigacijos technikos išradimus. Tokiais moderniais okeaniniais laivais plaukiojant, yra progos susipažinti su radarais, automatinio vairavimo, moderniaisiais echolotais bei kitais naujaisiais išradimais, pasiektais per paskutinį karą.

Gal po penkto metų naujuosius mūsų emigrantus užtiksimės Amerikos laivuose plaukiojančius šturmanais ir kapitonais, nes tuomet teisi- nės klijūty užimti šias vietas bus nugalėtos.

Skautai iškylos kiekvieną sekmadienį

Praeitą sekmadienį išvyko skautų vyčių ekskursija į Bronx Zoo, dalyvaujant dideliu būriu jaunimo.

Skautų vyčių draugovė yra numaciusi kiekvieną sekmadienį ruošti ekskursijas į idomesnes New Yorko vietas ar apylinkes. Manoma, kad beveik geriausias išvykimo laikas yra apie 12:30 val., tad atėityje visos ekskursijos sekmadieniais išvyks minėtu laiku nuo Apreiškimo bažnyčios North 5th ir Havemeyer St., Brooklyn). Visos ir visi, kurie tik nori ir gali, kviečiami vi-sada kartu vykti.

Šį sekmadienį, birželio 4 d., skautai vyčiai ruošia ekskursiją laivu aplink Manhattan salą. Išvykstame 12:30 val. nuo Apreiškimo bažnyčios.

Birželio 10 d., šeštadienį, 6 val. vakare, Apreiškimo parapijos patalpose (North 5th ir Havemeyer Sts., Brooklyn, N. Y.), įvyks New Yorko skautų vyčių draugovės sueiga, kuria praves sk. vyt. skilt. Vyt. Kulpaviečius. Visi skautininkai.

DĖKOJA

Nuoširdžiai dėkojame visiems mūsų bičiuliams ir pažįstamiems, užjautusiems mus asmeniškai ir laiškais ar apylankiusiems ligoninėje mūsų vienatinį sūnų Algirdą jo skaudžios nelaimės valandoje.

Ypatingai padėkos reiškiame: Maspetho Klebonui prelatui J. Balkūnui, kun. P. Lekešui, sėseliems pranciškiečiams, Moterų Sąjungos 30 kuopos valdybai ir narėms, visiems kaimynams, draugams ir draugėms.

Džiaugiamiesi pranešame, kad sūnus jau grįžo iš ligoninės ir namuose gydos gydytojo priežiūroje.

J. ir A. Kivita ir sūnus Algirdas,

Maspeth, L. I., N. Y.

Man viešint pirmą kartą gyvenime išsivajotam New Yorko ir aplinkant dar likusius, neužgrobtus gimines lais-

ka, neužregistravę skautai vyčiai bei norintieji būti sk. vyčiais kviečiami atvykti.

V. K.

ISIRINKO GRAŽUOLIS

Gegužės 30 d. Clinton-Klaushus salėje P. Lisausko Lietuvių Radioj Valanda surengė pikniką ir šokių, kurių metu įvyko jau seniai skelbtasis gražuolių rinkimas.

Daugiausia balsų gavo pamelė iš Ridgewood, Kazlauskaitė, surinkusi net 3,998. Vakarą publika savo gražuoie išrinko Long Island lietuvių — tremtinę Birutę Gintautaitę.

Gražuolių rinkimas pikniką sutraukė daug žmonių, kurie tą vakarą smagiai praleido laiką.

PUIKUS POKYLIS

Stela ir Antanas Mikalūnai perėitą šeštadienį surengė puikias vaišes savo vienturčių sūnaus Richardo pirmosios Komunijos proga. Didelis kryžiaus pavidalo tortas puošė įvairiais valgiais padengta stala. Svečių tarpe matėsi artimieji Mikalūnų giminės bei kaimynai, kaip: Puodžiai, Brundžai, Mažekai, Salinskal, Barauskai ir kt.

Minės birželio 15

New Yorko Lietuvių Tarybos pirmininkas Juozas Ginkus praneša, kad birželio 11 d. šv. Patriko katedroje 4 v. popiet įvyksta lietuvių susikauptimo valanda, norint prisiminti ir pagerbti visus lietuvius, žuvusius kovoje už tėvynės laisvę ir nepriklausomybę.

Susikauptimo valandos programą paruošė Elizabetho liet. parapijos klebonas kun. Juozas Simonaitis, kunigų Vienybės pirmininkas.

Tuo reikalu, New Yorko Lietuvių Tarybos pirmininko prasmom, į kardinolo kreipėsi Aušros Vartų parapijos klebonas kun. Gurinskas.

Birželio mėn. 25 d. Apreiškimo parapijos salėje Brooklyne įvyks iškilmingas minėjimas su atitinkama programa.

Birželio 10 d. Lietuvos okupacijos dešimtmečio ir masinių deportacijų minėjimo liūdnai sukačiui prisiminti per J. Ginkaus radiją bus transliuojama tinkama programa. Kalbės kun. V. Piktorna, buvęs kacetininkas, o Lietuvos operos solistė Vincė Jonuškaitė padainuos momentui priakintų dainų.

Bendras penkių organizacijų pobūvis

Gegužės 28 d. Alliance Hall, 195 Grand St., Brooklyne, įvyko tautinių draugijų rengtas susipažinimo pobūvis. Pobūvį rengė Tautinės Sąjungos 1-mas ir 11-tasis skyriai, Moterų Vienybė, Tautininkų Klubas, Liet. Radioj Draugija. Žmonių dalyvavo virš šimto, galėjo ir daugiau būti, bet tą vakarą pasitaikė ir kiti su-

buvimai. Vakarą atidarė V. Abraitis, pakviesdamas kalbėti S. Gudą, kuris apibūdino šio pobūvio tikslą. Toliau kalbėjo O. Valaitienė, Moekevičius, J. Ginkus, J. Sagys, A. Trečiokas, Liet. Gen. Konsulato Attache A. Simutis, gen. J. Cernius, dipl. inž. K. Krulikas, VLIKo buv. atstovas Ulėnas ir kt. Koncertinę programą atliko: pianistas A. Mrozinskas ir op. solistai V. Jonuškaitė bei Vl. Ivanauskas. Juos publika šilvai sutiko ir pakartotinai kvietė bisuoti.

Vėliau, prie akordeono muzikos svečiai smagiai pasišo- kio. D. L.

19,000-ASIS LIETUVIS Į JAV Gegužės 26 d. "Gen. Blatchford" laivu į Bostoną atvyko 19,000-asis lietuvis. Iš viso pagal DP įstatymą tą dieną į JAV jau buvo atvykę 19,107 lietuviai. Keliadesimt lietuvių iš šio transporto atvyko ir į New Yorko apylinkes.

Lietuviai advokatai

JOHN W. ANSELL
15 PARK ROW
NEW YORK CITY
Ofiso tel.: Namų tel.:
WO 2-3497 NE 9-5689

STEP. BRIEDIS, Jr.

197 Havemeyer St.,
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel.: Evergreen 7-9394

CL. A. VOKET-VOKIETAITIS

41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS, N.Y.
Tel. NEWtown 9-5972

ANT. J. WESLAN

(Vizlanskas)
6 Court St., Brooklyn, N.Y.
Tel. MAIN 5-1260

BEDFORD DINER

BAR and GRILL
396-398 Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.

DeKALB TAVERN

VYNAS, LIKERIAI, ALUS
A. SINUS, sav.
352 Onderdonk Avenue
Brooklyn, N. Y.

Birželio 8 d. Muzikos Klubo koncertas

23-čias iš eilės Vytauto Bacevičiaus Muzikos Klubo koncertas, įvyks Studio Club salėje, 210, East 77th St. (corner 3rd Ave.), New York City, ketvirtadienį, birželio 8 d., 8 val. vakare.

Programoj dalyvauja šie menininkai: Halina Victoria, Londono Operos koloratūrinis sopranas, Livio Mannucci, britų violoncellistas, Vincė Jonuškaitė, Lietuvos Operos mezzosopranas, Rose Palmer, sopranas ir Ruth Koslofsky, mezzosopranas, duetuose iš operos "Madame Butterfly", dirigentui pianistui William Spada vadovaujant, ir Vytautas Bacevičius, pianistas-kompozitorius. Menininkams akompanuos pianistas Aleksas Mrozinskas.

SUSIRINKIMAI

ALT S-gos 1 skyriaus visuotiniame susirinkime, įvykusiame gegužės 21 d., Lietuvių Tautinio Sąjūdžio Vokietijoje atstovas P. Ulėnas, buvęs Vyriausiam Lietuvis Išlaisvinimo Komite, padarė pranešimą apie VLIKo, PLB Vokietijos krašto, Mažosios Lietuvos lietuvių bendruomenės ir LR Kryžiaus Vokietijoje veiklą ir pasiūlysiu tremtinių padėti. Ta pačia proga sk. valdybos nariai J. Ginkus, Pr. Narvydas, J. Butkus ir K. Krulikas, sudėję ketetą dole-

rių, Vokietijoje gyvenančiam Mečiui Valiukėnui pasiūlė maisto siuntinį. Paskutiniame susirinkime į skyrių įstojo 6 nauji nariai.

Dr. Pijus Grigaitis lankėsi Brooklyne

Pravažiudamas į Am. Liet. Socialdemokratų Sąjungos konferenciją Bostone, Brooklyne buvo sustojęs Dr. P. Grigaitis ir Piliiečių Klubo salėje penktadienio vakare vietos socialdemokratų sukvietiam susirinkimui turėjo pranešimą apie socializmo vedamą atkaklią kovą prieš bimbinkus ir kitokius rusiškojo komunizmo pakalikus. Ant skėmos paskaita ta pačia proga buvo skirta birželio dienų lietuvių deportacijoms paminėti.

PARDUODAMI NAMAI

Maspeth, L. I., parduodami du namai. Abudu turi po laisvą aukštą, 2 šeimos. Pirmasis namas mūrinis, gazu apšildomas, turi prieš dvejus metus statytą 2 mašinom garažą. Namas moderniai įrengtas. Rūšyje yra du kambariai. Antrasis namas mūrinis, atskirai statytas, apšildomas aliejumi, dviem šeimom su 13 kambarių. Uždarytos verandos (porčiai), yra įrengtas rūšis. Taip pat 2 mašinom garažai. Trečiasis namas yra Ridgewood, L. I., 4 šeimom, atskirai statytas, mūrinis, su garažų 50x100. Teirautis: B. Zinius, tel. EV 43487 ir RE 9 1506.

SMŪGIS LAIKRASCIUI

padaromas to prenumeratoriui, kuris nesirūpina atsilyginti savo atsilikusių prenumeratos mokėstį.

V. Bacevičius skambins 23 savo klubo koncerte.

NORI UŽBAIGTI DARIŲS IR GIRENO PAMINKLO STATYMĄ

Gegužės 21 d. Amerikos Lietuvių Piliiečių Klubo patalpose Brooklyne įvyko prakalbos su dainų programa. Harmonijos Ansambli, vad. V. Tamkiutei - Franskeni, pradžioje sugiedojo Amerikos ir Lietuvos Himnus.

Komiteto pirmininko J. Salcio pakviestas kalbėti Fondo Komiteto Fin. Sekr. adv. Stp. Briedis paaiškino paminklo statymo reikalą. Po to kalbėjo Juozas Ginkus, vietos radijo vedėjas, ir buvęs New Yorko apskrities Dariaus ir Gireno, skridimo paruošimo pirmininkas. Jis kvietė vietines draugijas prisidėti pinigais prie paminklo pastatymo. Toliau kalbėjo naujakuris laukūnas J. Kumpikas, apžvelgdamas mūsų lakūnų praeitį.

Dr. Juozas Pajaujūsis pabrėžė, kad Dariaus ir Gireno paminklo pastatymo klausimas, be skirtumo, yra visų lietuvių reikalas.

Fondo komiteto išd. P. J. Montvila pranešė, kad paminklo izde yra sukelta per \$5,000.00, kurie yra padėti

taupomam banke. Komiteto vicepir. Bronė Spūdienė kvietė visus remti šį planą, kad galima būtų jį greičiau užbaigti.

Kalbų protarpiais ir pabalgoje Harmonijos Ansambliis padainavo gražių lietuviškų dainų.

Be to, sis susirinkimas turėjo aptarti ir įteikti prašymą New Yorko miesto Parkų komisionieriui Mr. Moses norint gauti sutikimą tinkamai paminklo aikštei. Anksčiau jų buvo pasiūlyta tenkintis bronzine lenta, padedant ją aikštėje, kur nors ant grindinio.

Vieta, kurioje bus paminklas statomas, vadinasi Lithuania Aikšte, ties Union Ave. ir Stagg gatvėmis Brooklyne. Paminklo reikalai nėra blogi, tik dar reikia malonios paramos, kad darbas būtų galutinai užbaigtas. Aukų padidėjo dar 16 dol. Šaršas bus pateiktas vėliau. Visiems dalyviams ir rėmėjams nuoširdžiai už viską dėkojame.

J. S.

PIRMOJI LIETUVISKA EKSPEDICINĖ BENDROVĖ
Siunčia maisto ir drabužių paketus į Europą
Bendrovė turi jau gatavus maisto paketus, kuriuos galima užsakyti iš JAV ir Kanados per pašta. Bendrovė nesinaudoja tarpininkais, tad gavėjai už jos paketus nieko nemoka.

Nr. 2 — \$10.00 5 sv. cukraus, 2 sv. kavos, 2 sv. kiauš. mėsos, 5 sv. kiauš. taukų, 3 sv. bekon., 2 sv. kond. pieno.	Nr. 1 — \$6.50 2 sv. cukraus, 1 sv. kavos ar karkao, 1 sv. bekon., 1 sv. kiauš. mėsos, 2 sv. kiauš. taukų, 1 sv. pieno miltelių, 1 sv. pieno šokolado.
Nr. 4 — \$6.00 5 sv. kiauš. taukų, 2 sv. rūkyto bekon., 1 kvorta valg. aliejaus.	Nr. 3 — \$7.00 2 sv. Salami dekos, 2 sv. rūkyto bekon., 2 sv. kiauš. taukų, 1/2 sv. arbatžolių, 4 oz. kavos ekstrakto, 1 sv. bičių medaus.
Nr. 6a — \$5.30 Nr. 6b — \$5.50 a. 5 sv. pupelių kavos. b. 5 sv. kavos (skard. dėž.).	Nr. 5 — \$5.00 12 sv. kiauš. taukų.

Sea-Gull Shipping Co. - Vedejas M. Anuska
560 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimtą procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nuėkite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MAN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).